

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Tózsze főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, augusztus 7.

Mai lapunk főbb közleményei.

Hogyan kaphatunk hirt hadifoglyainkról.
Nagy birtokvétele Aradmegyében.
Szeptember 30-ig mindenki vehet búzát.
A Marta lakása.
Cárnét vád alá helyezik.
Aradi birtokos dohány üzletei.
Gondoskodás télire.
A közvélelmzési titkosrendőrség.
Botrányba kevert tábornagyné.
Befejezték Earl Julia gyilkosainak kihallgatását.

Előbb a magyarnak

Tisza István gróf követelte, hogy a falusi lakosság élvelemzési fejadagja a mostani havi 7.2 kilogramm búzáról 15, illetve gyermekek-nél 12 kilóra emeltessék föl. Tapsoltunk Tisza eme kijelentésének és egy pillanatig sem kételkedtünk abban, hogy amit Tisza, a parlamenti többség feje követel, azt Windischgraetz közvélelmzési miniszter teljesíteni fogja. Sajnos, ebben a feltevésünkben csalódtunk, mert Windischgraetz herceg ma kijelentette a parlamentben, hogy a fejadag felemeléséről szó se lehet. Miért nem lehet szó? Azért, mert a termés eredménye nem olyan kedvező, hogy a fejadagot föl lehessen emelni. Windischgraetznek ez az érve azonban azért nem állhat meg, mert hiszen mikor a mult hét végén Tisza ezt a kijelentést megtette: a termés eredményéről neki is informálva kellett lenni s felelőssége érzetében tehetett csak olyan nagy horderejű kijelentést. Tisza teljesen tisztában volt a kérdéssel, a nép, az ország és a termés helyzetével s egy világért meg nem tette volna kijelentését, ha azt nem a legreálisabb számításra fektette volna. Vagyis: igenis Tisza fizikailag lehetőknek tartja azt, hogy a falusi népesség havi fejadagja az eddiginek duplájára emeltessék föl.

Ellenben Windischgraetz ezt nem tartja lehetőknek. De mi, őszintén szólva, Tiszának hiszünk és nem Windischgraetznek s a közvélelmzési miniszter ur rideg tagadó álláspontját a falusi nép helyzetének nem ismerésében, tehát egy olyan könnyelmű politikában találjuk, amelynek távolabbi céljai Ausztria felé tereli figyelmünket. Mi azonban már százszor kimon dottuk, hogy Magyarország terméséből legel-sősorban is a magyar népet kell takarékosan kielégíteni s az ezután fennmaradó fölösleget szívesen bocsátjuk Ausztria rendelkezésére, ellenére annak, hogy a magyar búzáért Ausztria hatvan koronát fizet métermázsánként, az ukrán búzáért 170 koronát.

Ismételjük, a magyar falusi lakosságot nem önmódra kell kielégíteni, mert az, amit Windischgraetz akar adni: az élni kevés, meghalni sok. A fejadag 7.2 kiló búzából — Tisza szerint — a kiőrlés után csak 6.5 kiló liszt lesz. Már most ebből a havi adagból egy feje naponkint 21 és fél deka liszt, vagy kenyér jut. Hát minek nézi Windischgraetz az izzadságos

munkában szenvedő magyar parasztot, hogy a maga terméséből kegyelemből odadob neki 215 gramm kenyeret? Kákabélü, gyomorhajosnak nézi Windischgraetz a magyar falusi népet, vagy minek? Hisz ebből a gyereknek is kevés adagból a munkás embernek háromszor kell enni naponkint s mit lehet belőle, amikor az még a félfogára is kevés?

Figyelmeztetés antiszemita mozgalmakra.

(Felekezeti kérdések a Házban.)

A képviselőház mai ülését háromnegyed 11 óra után nyitotta meg Szász Károly elnök. Több felirat betérésztése után

Zichy János gróf kultuszminiszter két jelentést terjesztett a Ház elé azon nem állami elemi iskolai tanítókról, akik ellen az 1916. illetve 1917. év folyamán az 1907. évi XXVII. törvénycikkbe ütköző fegyelmi vétség miatt eljárást indítottak. A jelentéseket a közoktatási bizottsághoz utasították. Ezután folytatták a katonák özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló javaslat tárgyalását.

Bródy Ernő: E javaslat intézkedései nemcsak a proletáriátust érintik, hanem a proletárrá vált lateinereket is, az egész középosztályt, mondhatni az egész társadalmat. Elismeri, hogy a javaslatban sok szociális intézkedés van, elismeri, hogy a javaslat humánus lélekkel igyekezett ledönteni ósdi válaszfalakat. A honvédelmi miniszter, mint katona is polgári lelkülettel igyekszik segíteni a polgári társadalmat. A javaslat a tisztikar fizetését nem emeli. Egy időben, a háboru előtt azt mondták, hogy azért nem lehet felemelni a tisztai fizetéseket, mert ez maga után vonná a polgári tisztviselők fizetésemelését is. Azóta ez már megtörtént. A másik érv, hogy a fizetésemelést majd a háboru után fogják megvalósítani, nem helytálló, mert ezt a kérdést nem lehet a háboru utánra halasztani, most kell segítség az ép és egészséges tiszteteknek is.

A honvédelmi miniszterrel még feltételezni is képtelenség volna, hogy ellensége a tisztai fizetésemelésének és e kérdésben az egész Ház törvényhozás pártkülönbség nélkül mögötte áll és kívánja a fizetésemelést. A hadiözvegyek és hadiárvák helyzetéről hangsúlyozza, hogy itt nem elég a törvény, megfelelő ember is kell és megfelelő hatalom annak, aki a törvényt végrehajtja.

Illetékes helyről hallom, hogy a budapesti toloncházban ötven-hatvan nyolc-kilenc éves gyermek volt elhelyezve, várva, hogy illetékesi helyükre toloncolják őket. Kiderült, hogy ezeket a fiatalok birája utalta oda, bizonyára azért, mert nem volt más hely, a lovát utalhatta volna őket. Pedig a toloncház a legrosszabb hely, mert ha addig a gyermekben nem volt meg a bün csirája, akkor ott beföltik.

A rendőrségi kékkönyv azonban első sorritó adatokat mond nekünk. Beszámol arról,

Mondja meg hát Windischgraetz: mit egyen a magyar paraszt? Hus nincs, zsír nincs, szalonna nincs, a főzelék mérgegrága, de ha van is, nincs hozzá zsír. — s tényleg nem helyezkedik Lajos Fülöp miniszterének álláspontjára: egyék a nép füvet! Nem, itt nem Windischgraetz, itt Tisza István álláspontjának kell győznie!

hogy egy fiatalokru nemibeteg kisebb betegséggel ment be a kórházba, de súlyos, nagy betegséggel jött ki onnan, mert az osztályok egymástól elkülönítve nincsenek. A perditák ellen nem tarthatnak razzikiakat, mert ha betegeket találnak köztük, nem tudják őket elhelyezni.

A fiatalokruak ügyészei és birái kitünő emberek, de nincs módjukban ehárni. Mindent meg kell tenni, hogy a tételes törvények valósággyá váljanak. A Hadigondozó hatáskörét ki kell terjeszteni. Teleki Pál gróf megfelelő ember a Hadigondozó élére, de nincsenek meg az eszközei. A rokkantakat eleinte nem jól kezelték. Ipari pályára képezték ki azokat, akik földművelők voltak és megfordítva. Mindenkit hajlandósága szerint kell kiképezni.

Farkas Pál: Örvend, hogy ilyen javaslatot tárgyalnak, amely távolabb visz a belpolitikai küzdelmektől. Ennél a javaslatnál fontosabb az utolsó esztendő alatt nem is tárgyaltak. Annál sajnálatosabb, hogy olyan kevesen vannak ilyenkor a Házban.

Felkiáltások jobbról: Hol van Andrássy Gyula?

Hadik János gróf: Hol van Tisza István?

Farkas Pál: Ilyenkor nem olyan nagy az érdeklődés, mint a mikor izgalmas jelenetekre van kilátás. A javaslat nagy lépés előre.

(Az antiszemitizmus ürdöge.)

Felhívja a miniszterelnök figyelmét arra a szimptomatikusan megnyilvánuló felekezetieskedő mozgalomra, amelyet hónapok óta lehet tapasztalni. Egyes lapok már pogromot is hirdettek. Akik most felekezeti izgatással próbálkoznak, azok a nép elégedetlenségét akarják bevezetni. Az izgatás nem nyiltan folyik, de a célja az, hogy erős országos antiszemita mozgalmat csináljanak. Amikor a kormányt ennek megakadályozására hívja fel, nem felekezeti érdeket képvisel. A javaslatot elfogadja.

Juriga Nándor kéri Farkast, hogy ne fesse az ürdögöt a falra. A keresztények tanulhatnak az izraelitáktól szorgalmat, tevékenységet és élelmességet.

Tovább beszél, beszédét azonban egy mulatságos eset szakítja meg. Az általános részvétlenség közepette Juriga egyszerre csak megáll beszédében és félhangosan így szölt szomszédjához Kovács Kálmánhoz, aki valamit sugott neki:

„Apaga, menj innen! Igyál még egy pohár bort és ne zavarj engem. Mit értesz te ehhez.”

Ezt félhangosan mondta, úgy, hogy az elnök nem is vette észre. A szónok azután folytatja beszédét és a javaslatot elfogadta.

Sztranyovszky Sándor azt látja, hogy Mihályt Vázsonyi Vilmos beleült az igazságügy-miniszteri székbe, rendeletet alkot, hogy a saját fajából büntényeket elkövetett egyéneket mentesítse a büntetés alól, ha azt látja, hogy a

zsidóság összetart, hogy a központokban más, mint zsidó be nem juthat, akkor el kell ismerni az antiszemitizmust. Ő nem antiszemita, de a háboru alatt sokat kellett küzdenie, hogy ne legyen antiszemitává. Üdvözli a javaslatot.

Az interpellációs könyv felolvasása után az ülés véget ért. A Ház legközelebbi ülése holnap délelőtt 10 órakor fog kezdődni, és folytatják a mai napirend tárgyalását.

Hogyan kaphatunk hírt hadifoglyainkról.

(A hadügyminiszter izenete Aradra.)

(Az Aradi Közlöny eredeti tudósítása.)

B. K. Bécs, augusztus 6.

Az orosz határ benépesedik, a Kárpátok felé szemek ezrei tekintenek: jönnek haza a hadifoglyaink. Az oroszországiak, a Szibériában megszenvedettek jönnek haza. Megszűnik sok kétség, nem várnak aggódón hónapokon át levelekre: Oroszország nemcsak rossz emlék marad, borús mese az unokáknak, hosszú téli esteiken. De az olasz félszigetén, a köves Szardínia szigetén, a veszedelmes Messinában és az olasz ég más vidékei alatt még megváltásra vár sok-sok magyar katona és idehaza reszketve lesnek-várnak hírekre, egy-egy gyűrött levelezőlapra, egy-egy mondatra: a Kovács János írt . . . együtt van a fiával, elég jól megy a dolguk . . .

Itt még minden remény abban tornyosul össze: hírt kapni!

Éveken át gyűrött orosz és szibériai lapok, eléktelenítve a cenzor piros plajbászatól s a magyar szemnek értelmetlen cirillbetűs pecsétjéről; elegáns merített papíron, tükörsima angol és szürkés, izléstelen francia kártyák voltak éveken keresztül az egyedülvalók, amelyek a hadifogoly gondolatvilágát, szellemét, vágyát közvetítették velünk.

Ma már majdnem minden kis faluban van egy „hazatért”, aki más mindent is tud mesélni a hadifoglyok életéről. Ezek a nehezen várt lapok gyakran pótolta egyes családoknál hivatalos jelentéseket, gyakran nyugtattak meg aggódó szülőket, igaz, hogy nem ritkán gyászt és bánatot is hoztak magukkal. Hiányosak voltak ezek a tudósítások, kérdőjeleket hagytak maguk után, melyekre olyan nehéz volt a válasz. Miért van ez így és miért nem másként? Válasz kell, válasz, megnyugtató, egy szó csupán: ez pedig hivatalos uton államérdekből nem történhetik meg, hiszen az ellenség lesvesztési az alkalmat, hogy valamit saját céljaira kihasználhasson.

Az Aradi Közlöny bécsi tudósítója beszélgetett Steger-Steiner hadügyminiszterrel, aki erről a kérdéstről a következőket mondotta:

— A megnyugtató módja nem ritkán igen kézenfekvő. Így például Nagy Jánosné hónapok óta nem kap értesítést Archangelskben sünyevő fiáról, de Kis Péternének éppen ma hozott a postás ákom-bákomos levelet a messzi szibériai városból, amelyben írja: sokan vagyunk itt gyűrött földiek, a szomszéd faluból is itt vannak a Galagonyáék fia, különben elég jól megy a sorsunk . . . Kis Péterné lapja tehát közvetve valamelyes megnyugtatóst hoz Nagy Jánosnénak is, mert hátha a Pista ott van, hiszen egy ezredbeliek és így tovább.

— Nem kell tehát egyéb, mint a közönséget, a hadifoglyok hozzátartozó barátjait, ismerőseit szervezni. Bécs város lakossága már rég rájött erre az igazságra és kellő szervezetet létesített. Így a Werchnandinszkben, Tsitában,

Nikolszk-Ussurij-kban levő hadifoglyok hozzátartozói, hogy példával szolgáljunk a sok közül, rendszeres összejöveteleket tartottak, amelyeken felolvasták kölcsönösen a beérkezett érdekesebb leveleket, megbeszéltek az őket érdeklő kérdéseket, eszméket vetettek fel, amelyeket az illetékes tényezőkkel közöltek.

— Az orosz béke után a helyzet természetesen nagy mértékben megváltozott. Részben javult, részben rosszabbodott. Az Ukrajnában volt foglyaink már otthon vannak, a szovjet-

Nagy birtokvétel Aradmegyében.

(Hogyan lehet megkerülni az ingatlanforgalmi bizottságot? — A Königsberg-birtokból részvénytársaság.)

Érdekes birtokeladás történt Aradmegyében. Érdekesé teszi pedig az eladást főleg az a körülmény, hogy a birtokvásár az Országos Ingatlanforgalmi Bizottság megkerülésével történt. Mert van olyan ingatlan is Magyarországon, még pedig ház és föld egyaránt, mely cserélhet gazdát akárhányszor a nélkül, hogy az új vevő átíratási illetéket fizetne, vagy az ingatlanforgalmi bizottságnak a vételhez hozzászólni joga lenne.

Körülbelül hat éve annak, hogy a gróf Königsberg-féle feltóti hitbizományi birtokot feloldotta a király lekötöttsége alól. Königsberg Fildel gróf akkor eladta az 5000 holdas uradalmat 2 millió 800 ezer koronáért Bissingen grófnének. Ez utóbbi nem sok örömet talált a többnyire termékeiken földben és igyekezett tudni rajta.

1917. év elején szerencsésen találkozott is vevő egy alkalmi társaság személyében, mely állott: két budapesti ügyvédből, egy Bihar-megyében letelepedett galíciai kereskedőből és még egy negyedik urból, akinek a neve ismeretlen előttünk. Ez a társaság megvásárolta Feltót három millió koronáért, úgy, hogy Bissingen grófné ugyszólván nem keresett a birtokon semmit. Az új tulajdonosok ekkor érdekes formában vették birtokukba az uradalmat. Értésültek ugyanis, hogy Budapesten az időben több olyan házvétel történt, ahol az átíratási illeték megkerülése céljából, részvénytársasági alagra fektették a ház tulajdonjogát és amikor a ház újabb, meg újabb eladás alá került, akkor nem mentek a telekkönyvi hivatalhoz átíratás végett, hanem a vevőnek egyszerűen eladták a részvényeket. Akie a részvény, azé a ház.

Bissingen grófné vevői ezt a mintát utánózták és részvénytársaságot csináltak a feltóti birtokból. A részvénytársaság mindössze 20 darab részvényből állott. Akkor még nem volt korlátozva az ingatlanforgalom, nem volt bizottság, mely a forgalmat szabályozta volna

kormány hatásköre alatt levő területeken levők hazaszállítása pedig tudvalevőleg már folyamatban van, sőt egyrészt már le is bonyolódott. A néhai orosz birodalom területén internált foglyok közül tehát jóformán csak a szibériai hadifoglyok azok, akiknek gyors hazaérkezése nem lehet számítani. Ezekkel a levelezés sajnos egészen meg is szakadt.

— A bécsiekhez hasonló szervezkedések azonban még korántsem veszítették el jelentőségüket, hiszen nagy számban vannak foglyaink Olaszországban, akiknek állapotáról a legutóbb kiadott hivatalos kommunikék nem valami rózsás dolgokat tudattak. Sok család van, mely nehezen, vagy nagy ritkán kap értesítést, mert az ellenség még a levelezés terén is gyakran érezteti bosszúállását.

— Ezt az eszmét követheti Arad városa és vidéke is. Nem kell hozzá külön egyesület, elnökség, pénztáros. Egy-két melegen érző hölgy akinek szíven fekszik fogságban szenvedő fiainak sorsa megcsinálhatja az egészet. Felhívást intéznek például az Aradi Közlönyhöz, hogy az Avenzzában (Olaszország) levő hadifoglyok hozzátartozói jelentsék be náluk címüket. Ezután egybehívják az érdekelteket és érintkezésbe lépve a helybeli Vörös kereszt egyesülettel megkezdhetik hazafias, a közönség széles rétegeinek megnyugtatóására alkalmas tevékenységüket. Bécsben a kísérlet igen szépen bevált.

és nem voltak ismeretesek azok az esetek, amikor bizonyos kellemetlen földvásárlóknak birtokvételét nem hagyják jóvá. Ezt a rendeletet tehát, amely akkor még nem is létezett, kijátszani, megkerülni, nem lehetett szándékában a feltóti birtok-részvénytársaságnak.

Történt azonban, hogy még 1917. év végén életbe lépett a birtokforgalmi rendelet, mely kezdetben csak a határszéli megyékre vonatkozott, de később kiterjesztették az ország egész területére. Nagy szomorúságot okozott ez a háboru meggazdagodottjai között, az újonnan szerzett milliók nem mindig voltak elegendők ahhoz, hogy gazdái földesurakká legyenek. Az Ingatlanforgalmi Bizottságnak finnyás az ízlése.

Elérkezett tehát a feltóti részvénytársaság legragyogóbb konjunkturája. Minden megtagadott jóváhagyás víz volt az ő malnára. A tulajdonosok ügynökei széles körben hírt vittek, hogy van Aradmegyében egy 5000 holdas grófi uradalom, melyhez nemcsak hogy jóváhagyás nem kell, de a vevő még átíratási illetéket sem fizet. Így történt, hogy a sok ágensnek sikerült felhajtani egy Friedländer Mayer nevű dúsgazdag romániai kereskedőt, aki még abban az időben szerezte olvasatlan millióit, amikor Románia nem sodródott bele a háboruba, ellenben tele marokkal szedte össze a vérben fürdő országok aranyait. Friedländer megvásárolta a feltóti részvénytársaság husz darab részvényét hat millió koronáért. És ezzel minden átíratás és jóváhagyás nélkül korlátlan tulajdonosa lett a feltóti uradalomnak.

Ez a rövid története annak, hogy Aradmegyében most egy új nagybirtokossal lett gazdagabb minden hivatalos jóváhagyás és cerimónia nélkül. Viszont a részvénytársaság egy-egy részvényese öt részvényeért másfél millió koronát kapott. Éppen kétszer annyit, mint a mennyit ő két év előtt a részvényeibe fektetett.

Szeptember 30-ig mindenki vehet búzát

Októbertől csak a város adhat lisztet.

A képviselőház mai ülésén válaszolt Windischgrätz Lajos herceg közlelmzési miniszter Tisza István gróf legutóbbi közlelmzési mizériáit, különösen a falusi lakosság ellátását és a városnak gabonavásárlását szövevényes interpellációjára, amelyről tudósítók a következőket telefonálják:

Windischgrätz Lajos közlelmzési miniszter reflektált két osztrák kormánynyilatkozatban foglalt azon vádtra, mintha Magyarország Ausztriát csak igen csekély mértékben segítette volna ki. Ez annyiban nem felel meg a valóságnak, mert a hadsereget kizárólag Magyarország látta el Ausztriát — tekintettel a múlt évi termés gyenge voltára — mivel magunknak is csak csekély feleslegekkel rendelkezünk, az osztrák polgári lakosság kiegészítését is csak csekély arányban vállaltuk. Ennek illusztrálására felemlít, hogy míg békében termésünk 130 millió q volt, addig az utóbbi háborus esztendőben termésünk 80-90 q közt változott. Ennek dacára megállapíthatja, hogy egyedül és kizárólag Magyarország önfeláldozó gazdasági politikája tette lehetővé, hogy a monarchia képes volt a világháború négy esztendejében gazdaságilag kitartani.

A háború alatt körülbelül 7 millió q gabonát bocsátottunk Ausztria rendelkezésére, míg békében Ausztriának 20 millió q-t adtunk el. Most gondoskodott arról, hogy a jövőben Ausztria kiegészítése úgy történjen, hogy a gazdasági ellátás viszonyzásául Ausztria rekompenzációként nyersanyagokat és iparcikkeket bocsássanak rendelkezésünkre. Ebbe a gabonamennyiségbe beleszámítjuk azt a kvantumot is, melyet Magyarország a hadsereg osztrák részének ellátására ad.

Tisza István gróf legutolsó beszédével kapcsolatban felemlíti, hogy hivatalbalépése idején kétmillió métermázsza gabona állott rendelkezésére, amely az ország ellátását március 15-ig biztosította. Az ezen időpontot túl való biztosítás céljából a kormány kénytelen volt rekquirálásokat elrendelni. Az ország törvényhatóságainak mezőgazdasági lakosság ellátására kiutalt lisztmennyiség az 1917-18. esztendőben kedvezőbb volt, mint az elmúlt gazdasági év ugyanezen hónapjaiban. Hangsúlyozza, hogy a városok ellátására igen nagy gondot fordított, mert a hadiipar akadálytalan működését látja ebben, ezenfelül pedig a városi lakosság kizárólagosan a hatósági ellátásra van utalva.

(Szabad vásárlás szeptember 30-ig.)

Válaszol Tisza interpellációja azon kérdésére, miképen gondoskodott az ország ellátásáról a július 15-iki időn túl. Erre a választ az eddig tett intézkedéseinek felsorolásával adja meg. Ezek voltak a korai cséplés, mely napi 100-150 vagon beszolgáltatását, illetve a malmokban való feldolgozását tette lehetővé. Ezen felül intézkedett, hogy az országban még meglévő készleteket összegyűjtsék és szétosszák. Ily módon 487 vagon jutott kezei közé, amely július 15-től 22-ig tette az ellátást lehetővé. A július 22-től való ellátás már az új lisztkészletekből történt.

Július 25-én több mint egy millió métermázsza gabona volt őrlés alatt. Mire költőiratot intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben megengedte a termelő vidékeken az ellátatlanoknak a szeptember 30-ig való önellátást, illetve a szabad vásárlást. Egyebekben a központi ellátás szeptember 30-ig fentartatik.

(A Haditermény kikapcsolása.)

A jövő évi ellátás tekintetében az vezérelte, hogy az ellátatlanok gabonával való hatósági ellátása, az egyes törvényhatóságok útján a községekre bizassék. Intézkedett, hogy az ország valamennyi törvényhatóságai tartoznak az ellátatlan lakosságuk szükségletét szeptember 30-tól jövő évi augusztus 15-ig saját hatáskörükben biztosítani. Ezzel a H. T.-t kikapcsolta az ellátatlanok szükségletének fedezéséből és most már minden község saját maga rendelkezhetik azon készletekkel, amelyek lakosságának ellátását biztosítják.

Felemlíti, hogy a helyi ellátatlanoknak meg-

Windischgrätz herceg az ellátás új rendjéről.

engedte, hogy községi körzetükön belül szeptember 30-ig szükségletük bevásárlásáról gondoskodjanak. Hangsúlyozza, hogy a jövő évi terményárak megállapítása lehetetlen, hogy a termények szabad forgalmát nem engedélyezheti. A fejadagokat a gyenge termésviszonyokra való tekintettel nem ill módjában felemelni.

Az ország élelmzéséről csak akkor lehet megnyugtató módon gondoskodni, ha az, akinek ez a gondoskodás feladatát képezi, az összes meglévő készleteket kezében tartja. Az államnak kötelessége tehát a jövőben minden primár fontosságú élelmiszerekre rátenni a kezét és az ekként rendelkezésre álló készleteket polgári között, osztálykülönbség nélkül egyforma mértékkel mérve igazságosan elosztani.

(Első a front.)

Első és fő feladatának tekintette mindig és fogja tekinteni a jövőben is a front ellátását. Szándékosan a frontról lehet szó, nem a hadseregről, mert érthetetlenül nálunk a hadsereget még ma is egy idegen testnek tekintik s a legtöbbször elfelejtik, hogy a fronton levőknek legalább a fele a mi vérünkbeli való vér. Ezeket illeti meg nézete szerint a java mindannak, amit ez a föld terem, melyet ők testükkel és életükkel védenek. Elsősorban jön tehát a front s aztán jön csak mindenki más.

(Köztisztviselői konvuhák és élelmiszerjegyek.)

A köztisztviselői konvuhák felállítására nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy az ország ezen értékes elemének háború okozta súlyos gondjain könnyítsen.

Az élelmiszerjegyek kétféle alakban történő kiosztása lehetővé teszi, hogy a szegényebb néposztály és a hadbavonultak családtagjai megérdemelt elsőbbséget élvezzenek a kiosztásnál. Azt tervezi, hogy az elsőrendű fontosságú élelmiszerjegyeket az országra egységesen a Közlelmzési Hivatal bocsássa ki. A múlt tapasztalatai ugyanis — sajnos — azt mutatják, hogy egyes törvényhatóságok az általuk kibocsátott élelmiszerjegyeket beváltani nem tudták. E terv megvalósítását nem tudja garantálni, de minden igyekezetel annak keresztülvitelére fog törekedni. A háborút nem annyira a harcéri események, mint a gazdasági szervezet dönti el és ezért ki kell tartani. Többrendbeli visszaélés is előfordult fedezetlen élelmiszerjegyek kibocsátása által. Ennek természetes következményeként a közönség bizalma az élelmiszerjegyekkel szemben — indokoltan — megrendült.

(Tisza gróf megjegyzései.)

Tisza István gróf egyes újságközleményekre csak annyit jelent ki, hogy teljesen távol áll tőle az a gondolat, hogy a mai viszonyok között a háború ötödik évében a fejadagok egyenlőtlen felosztását követelje. A morális felelősséget sem veszi magára ily követelésért, mert megvan róla győződve, hogy a miniszter, ha lehetséges volna, megától is felemelné a fejkvótát. A miniszter válaszával foglalkozva kijelenti, hogy Windischgrätz hivatkozott arra, hogy ő többet utalt ki az egyes törvényhatóságoknak, mint a Tisza-kormány. Erre vonatkozólag kijelenti, hogy nem a szám a fontos, a szám a mindenkori szükséglettől függ, hanem az fontos egyedül, hogyan lehet gondoskodni az ellátatlanokról, hogyan lehet fedezni a mindenkori fennforgó szükségletet. Belátja, hogy Windischgrätz is egy teljesen elhibázott helyzetet vett át, hogy a most tapasztalható mulasztásokért a felelősség elsősorban nem is őt terheli.

Hadik János gróf közbeszól: Igaztalanul vádolni azt tud.

Tisza István gróf: Vádoltam és vádolni fogom a képviselő urat ezental is mindazokért a hibákért, amelyeket minisztersége alatt elkövetett. Vádolom a rossz tengeri szállításért, hogy nagy többletet utalt ki a városi lakosságnak a falu rovására. Vádolom a rekquirálásokért, vádolom, hogy elkésve adta ki az átvevő bizottságokról szóló rendeletét.

Hadik János: Nem engednek felelni, mer nem tüzik napirendre a termérendeletet, pedig Wekerle megígérte, de Tisza nem engedi.

Tisza István gróf: Ismétlem, Windischgrätz teljesen elhibázott helyzetbe került. A hibákért nem is lehet őt teljes felelősségre vonni. Örömmel veszi tudomásul és üdvözli Windischgrätz tervét, amennyiben azt az újítást tervezi, hogy a törvényhatóságok szeptember 30-ig közvetlenül gondoskodjanak a körzetükbe tartozó községek szükségletének fedezéséről. Csak arra kéri a minisztert, hogy eme nagy tervzetbe vegye be az ő helyi kisebb javaslatát, tudniillik, hogy most, mielőtt még az egyes községek területén vagy a községek közvetlen közelében van a gabona, a községek szeptember 30-ig a szükséges mennyiséget maguk is visszatarthassák és ezt a Haditerménynek beszolgáltatandó mennyiségből levonhassák. (Windischgrätz beleegyezőleg int a fejével.) Kijelenti még Tisza, hogy mióta megvált hivatalától, mindenkori a legnagyobb készséggel állt és fog állni a kormány rendelkezésére, a rendkívül nehéz, elsőrendű fontosságú kérdést, a közlelmzésést előmozdítani munkásságával és ebben a kormányt támogatással és tettel segítségére lesz. A választ tudomásul veszi.

Förster Aurél emelkezik szólásra, de az elnök nem engedi meg, hogy felszólaljon.

Windischgrätz herceg kijelenti, hogy legközelebb fog válaszolni Förster interpellációjára. A Ház a közlelmzési miniszter választát tudomásul veszi.

Német katonák kivert franciá csapatok.

Berlin, augusztus 6. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti.

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadcsaportja: Élénk felderítő tevékenység, nevezetesen az Anero és az Avro szakaszokban, valamint Montdidier-től délre. Este több helyütt felderítő tüzérségi harc. A württembergiek tegnap reggel rohammal foglaltak el a Bray-Corbis országut mindkét oldalán levő első angol vonalakat és mintegy 100 foglyot ejtettek.

A német trónörökös hadcsaportja: Az ellenség tegnap eredménytelen részleges előretörései után nagyobb erővel indult támadásra a Vesle-szakasz ellen. Braisne mindkét oldalán, valamint Jouchery-től északra a folyó északi partján levő kis területdarabokból, amelyeket átmenetileg elfoglalt, az ellenséget ellentámadással ismét visszavertük, néhány száz fogoly maradt a kezünkön. Egyébként az ellenség támadásai még mielőtt az ellenség a Veslet elérte volna, tüzérségi és géppuska tüzünkben összeomlottak. Udet hadnagy 44-ik, Bolle hadnagy 28-ik légi győzelmét aratta. — *Ludendorff*. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség este: A fronton nincs újság.

MŰVÉSZET.

* A Modern Kabaré holnap, szerda esti előadásán mutatja be a társulat utóljára egyik legsikerültebb műsorát, melyet tegnap is nagy közönség nézett végig. Csütörtökön már az új műsor kerül bemutatásra a társulat újonnan szerződött tagjainak bemutatkozásával. Csütörtökön fontos üjtást léptet az igazgatóság életbe. Ettől a naptól kezdve ugyanis minden este pontosan félkilenckor kezdik meg a Modern Kabaré előadását.

* Tánc kaszinó Aradon. Jelentették mai lapunkban, hogy augusztus 7-én, csütörtökön este fővárosi mintára megnyílik Aradon is a Tánckaszinó. A Központi szálloda nyitott tetejű téli kertjében erre a célra a Kaszinó igazgatósága egy pompás kis színpadot emelt, ahol csütörtöktől kezdve esténként minden nap be fogják mutatni a Tánckaszinó nagyszerű művésznői és művészei a legmodernebb táncokat és énekeket. Az előadások után mindennap parketttánc lesz. A Tánckaszinóba két korona a belépőtídi és az előadások féltíz órkor veszik kezdetüket.

Letartóztatták az alkamarást.

(Ujabb feljelentés Nagy Andor ellen.)

A budapesti rendőrség elfogta Nagy Andort, az uri szélhámost, aki nemesi prédikátumokat ragasztva neve mellé, 200.000 koronát csaló össze.

Páll György dr. rendőrfogalmazó kihallgatta Nagy Andor feleségét, aki csinos, előkelő megjelenésű, urias jelenség. Nagy Andorné nem tudott semmit férje bűneiről. Nem is vallották sokáig, hanem udvariasan elbocsátották. Az úrnő távozott s Budára tartott. Folyton hátra nézett, hogy követi-e valaki, s mikor látta, hogy nem követik, nyugodt léptekkel ment át a Margit-hídon. Azonban minden lépését követte Sipos Ferenc államrendőrségi detektív. Nagy Andorné a Margit-hid mellett levő Kovacsics-féle vendéglőbe ment. Ott várt rá az ura Molnár Gyula dr. ügyvéd társaságában.

A detektív kinn várakozott az utcán s mikor Nagy Andor kilépett a vendéglőből, felszólította, hogy kövesse a főkapitányságra. A szélhámos szó nélkül engedelmeskedett.

Nagy Andor kihallgatását délután kezdte meg Páll György dr. rendőrfogalmazó, Nagy Andor eleinte tagadni próbált, később azonban bevallotta, hogy nem kamarás, nem földbirtokos és hogy elkövette a terhére írott cselekményeket. Azt vallja, hogy Caineniben tartózkodó Stass Ferdinánd nevű fakereskedőnek nyugta nélkül százezer koronát adott át, hogy azzal közös üzleteket csináljon, és ezért kellett neki a pénz. A rendőrség most táviratozott Cainenibe, hogy létezik-e ott ilyen nevű fakereskedő. Válasz mindezekig nem érkezett.

A rendőrség megállapította, hogy a békásmegyeri villáját Nagy Andor Relle Mátyástól vette 65.000 koronáért. Ötezer koronát kifizetett, 60.000 koronával adós maradt. Nagy Andor azt vallja, hogy az utóbbi időben cérnagyváltással foglalkozott, ebből kereste az ötezer koronát is, amit a villa vételárára előlegül fizetett. Azt mondta, hogy huszezer koronát egy Nagy Gábor nevű utazónak adott át Kolozsvárra, hogy csináljon üzleteket. Nagy Gábor azonban a pénzt elsikkasztotta. Nagy Andor vallomásaiban elmondta, hogy Kolozsvárra négy lovat vásárolt és azokat a Tattersallban eladta. Egyáltalán egész vallomásaival azt a hitet igyekszik kelteni, hogy mindig tisztességes üzleteket akart csinálni.

Inasát, akit Kindel Miklósnak hívnak, június 16-án fogadta fel Nagyszébenben és betanította, hogy öt méltóságos urnak szólítsa és bárki is kérdezi tőle, hogy kicsoda, mondja azt, hogy egy gazdag földbirtokosnak és kamarásnak az inasa. Vadászruhát vett és havi 200 korona fizetést és teljes ellátást adott neki.

Jellemző, hogy amikor Nagy Andor békásmegyeri villájába kihajtott, a vámmál a pénzügyőrök feszesen szalutáltak és így szóltak:

— Itt megy a méltóságos ur a birtokára!

A család tegnap óta rendezni akarja Nagy Andor ügyeit. Kínáltak Feuerstein-cégnak, az egyik károsultnak ötezer koronát és azonkívül a békásmegyeri villát. Visszaírták továbbá Heltai Bélának a kicsalt huszezer koronát.

Terhelő adat a rendőrség birtokában levő levél, amelyet Nagy Andor önmagyméltósága Kállay Nagy Ákos megbízott miniszterhez címzett Devecserre és amelyben Heltai Bélát beajánlja neki. Ezt a levelet Nagy Andor átadta Heltainak és azt mondta neki, hogy rokona bizonyára szívesen fogja fogadni.

Nagy Andor régebben viselt dolgaira vonatkozólag megállapítást nyert az is, hogy ta-

valy egy megkísérelt család alkalmából a rendőrség már ki akarta tiltani a főváros területéről, a kitiltás elől azonban Nagy Andor megszökött.

Ma délelőtt a szélhámos alkamarás ellen újabb feljelentés érkezett a rendőrségre Kerékjártó főörzsorvos özvegyétől, akinek Nagy Andort a sógora mutatta be. A fiatalember gyakori vendég lett a háznál, néhány nappal ezelőtt azt mondta Kerékjártónak, hogy nagyobb birtok-tranzakciót akar végrehajtani és evégből százezer koronára van szüksége, a pénz azonban nem áll rendelkezésére. Kerékjártóné át is adott 60 ezer koronát. Nagy Andor semmiféle nyugtát nem állított ki, csak egy névjegyet adott néhány sebtiben odavetett sorral. Tegnapelőtt újra megjelent Kerékjártónál és ismét átvett tízezer koronát nyugta nélkül. Nagy Andort ma letartóztatták.

A Marta lakása.

(Személyes vita a Lakáshivatal előtt.)

A Marta-gyárnak van egy négy szobás lakása a Bohus-palota második emeletén. A lakásról a gyár már a háboru elején gondoskodott. Bebutoroztatta, hogy a budapesti igazgatóság tagjai aradi tartózkodásuk alkalmával lakáshoz juthassanak. A lakás egyik szobája állandóan az igazgatóság tagjainak és a hadügyminisztérium kiküldött magasrangú tisztjeinek rendelkezésére áll. A lakás két szobáját a gyár két hivatalnoknöje, a harmadik szobát pedig a gyár egyik főmérnöke lakja.

Nemrég két kérelem érkezett a Lakáshivatalhoz a Marta lakásának rekvirálása ügyében. Az egyik kérelmet Székely Albert, a Közgazdasági Bank igazgatója terjesztette elő. Arra kérte a lakáshivatalt, hogy a lakást rekvirálja az ő részére. Ő most aradi lakos lett, mert a Mercur affiliálta a Közgazdasági Bankot és ő a bank igazgatója lett. Már hónapok óta szállóban lakik és lakást nem kapván a családját kénytelen Debrecenben hagyni.

A másik kérelmet Seidner Rezső 33. gyalogezredbeli zászlós nyújtotta be. Előadta kérelmében, hogy a háborus viszonyok következtében kénytelen volt eladni orosházi üzletét. Ő Aradon teljesít katonai szolgálatot és ide akarja hozatni családját annál is inkább, mert szeptember 15-től kezdve családját hajlék nélkül marad.

Az érdekes lakásrekvirálási ügyben ma délután tartotta meg a tárgyalást Seress Ferenc, a Lakáshivatal állandó elnökhelyettese. Megjelent a tárgyaláson Székely Albert bankigazgató jogi képviselőjével, Seidner Rezső zászlós jogi képviselőjével Goldzieher Albert dr. ügyvéddel. A Marta képviselőjében megjelent Rosenberg Miksa dr. ügyvéd és Molnár László főmérnök. A formalitások elintézése után megkezdődött a szóbeli tárgyalás.

Székely Albert jogi képviselője az írásbeli kérelemben kívül még azt is előadta, hogy ha fele megkapja a lakást, hajlandó egy szobát teljesen bebutorozva kiszolgálással a Marta budapesti igazgatósága, tagjainak és a hadügyminisztérium kiküldöttjeinek rendelkezésére bocsátani. Goldzieher Albert dr. ügyvéd arra kérte a Lakáshivatalt, hogy a lakást Seidner részére rekvirálja, amely esetben ő is rendelkezésre bocsát egy szobát.

Rosenberg Miksa dr. a Marta képviselője azt fejtette, hogy a miniszteri rendelet értelmében csak akkor van helye rekvirálásnak, ha egy lakásban senki sem lakik. Ez az eset pedig itt nem áll fenn, mert a kérdéses lakást

állandóan öten lakják és pedig: Langen Frigyes Marta-gyári főmérnök, özv. Kende Károlyné Marta-gyári tisztviselőné Kis Iván nevű unokájával, Kende Elza Marta-gyári tisztviselőné és egy cseléd. A lakás tehát állandóan lakott és csupán egy szoba van fenntartva a hivatalos ügyekben Aradon eljáró budapesti igazgatók és hadügyminiszteri magasrangú tisztjeik részére. Szükség van erre a szobára, mert a budapesti igazgatóság tagjai gyakran hosszabb időt töltenek Aradon, azután hetenként magasrangú tisztjeik is érkeznek a gyárba, a mely kizárólag a hadseregnek szállít. Megtörténik az is, hogy özv. Kendéné egyik szobájában is valamelyik igazgatót, vagy tisztet helyeznek el. Közérdek tehát, hogy a lakás a Marta birtokában maradjon. Ha minden Aradon szolgálatot teljesítő tiszt Aradra hozza a családját, akkor hamarosan minden aradi ember hajléktalan maradna és kezébe vehetné a vándorbotot. Az nem indok a rekvirálásra, hogy idegen emberek jönnek Aradra és ki akarják turni lakásukból a régi bérlőket, jelen esetben a Martát, amely a város részére nagy hasznot hoz. Ha rekvirálási kérelmet teljesítik, akkor csunya állapotok lesznek itt Aradon, mert a jöttmentek előnyben fognak részesülni. Arra kéri a Lakáshivatalt, hogy utasítsa el a két kérelmet és rendelje el a helyszíni szemlét annak megállapítására, hogy a lakásban tényleg állandóan laknak-e?

Seidner Rezső zászlós katonás keménységgel utasította vissza azt a kijelentést, mint ha ő jött-ment lenne. Ő régebben Aradon lakott, most kénytelen volt eladni orosházi üzletét és családját Aradra akarja hozni. Lehet, hogy hamarosan szolgálati érdekből elhelyezik Aradról, de akkor legalább itthon jó helyen lesz a családja. Ugy látszik, hogy a katonától nemcsak az életét és egészségét követelik, hanem azt is, hogy családjával együtt tönkre is menjen.

Az elnök végül is berekesztette a vitát, a mely személyes térre terelődött. Megállapította azt, hogy a lakást a Marta butoroztatta be. Az elnök elrendelte a helyszíni szemlét, amelyet holnap tartanak meg s azután a Lakáshivatal határozni fog a két kérelem felett.

KÖZGAZDASÁG.

— Kolozsvár tiltakozik a nullás liszt magas ára ellen. Kolozsvárról jelentik: A közéleti-mezési tanács dr. Somodi András elnökelete alatt elhatározta, hogy a törvényhatósági bizottságot felkéri, hogy a legközelebbi közgyűlésen fejezze ki tiltakozását és megütközését a nullás liszt túl magas ára ellen.

— Uj Szőlőgazdasági Részvénytársaság Altstock, Félix „Hungária” nevű nagykutat 269 katasztrális holdas szőlőtelepét a „Nagykúti Szőlőgazdasági Részvénytársaságnak” három millió 200.000 koronáért eladta. Az igazgatóságba beválasztották: Adler Andor, Nemes Zsigmond dr., Nemes Géza, Fles Béla dr., Fejér Gábor aradi, Gross Izsó temesvári, Somogyi Lipót gyöngyösi és Balla Béla dr. budapesti tagokat. A telep felújítását és további vezetését az igazgatóság Vári János intézőre bízta.

— Tilos a börcserzés. Közhírré tettük, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszternek 5534—918. szám alatt kelt rendeletével a börcserzésekre vonatkozó engedély további kiadását beszüntette. Felhívjuk tehát azon gazdákat, hogy akik börcserzési engedélyért eddig a polgármesterhez fordultak, a helyett a jövőben az ellullott vagy kényszerűgott állatnak a börcsét vagy a legközelebbi lakó igazolt cserző börcsereskedőnek adják el, vagy pedig a Bőrpári Központ R. T.-nak Budapestre, V. Nádor-u. 12. sz. ajánlják fel. —Arad sz. kir. város tanácsa.

HIREK.

A cárnét vád alá helyezik.

(A cárevics életben van.)

Az oroszországi káoszról egymásnak ellentmondó hírek érkeznek. Az egyik híradás szerint a volt cár fiát megszöktették, az üldöző vörös gárdisták utolérték és agyonlőtték. Másnap ezt a jelentést megcáfolják, harmadnap újabb részletek érkeznek a cárevics megöléséről és így tovább.

Most legutóbb olyan jelentések érkeztek a semleges külföldön át Oroszországból, hogy a cári család tagjait Spanyolországba szállítják. Ma Berlinből az a távirati jelentés érkezett, hogy a spanyol kormány az a kérelme, hogy a cári családnak még életben levő tagjait bocsássák szabadon és szállítsák Spanyolországba, nagy nehézségekbe ütközik, noha a szovjet-kormány elvben hozzájárult az elszállításához. A szovjet-kormány csak a cári család női tagjainak elszállítását engedni meg. A volt cárné azonban nem akarja sorsára engedni a cárevicset. E híradás szerint tehát a volt cárevics életben van.

Egy berni távirat közli a párisi lapoknak azt az értesülését, hogy a szovjet-kormány elhatározta, hogy a volt cárnét vád alá helyezi ama összeesküvése miatt, amelyet a meggyilkolt Raszputin szerzetessel tartott fenn.

Végül álljon itt az a zürichi jelentés, amely közli a Pravda című bolsevik lapnak azt az állítólagos híret, hogy Miklós cár halálos ítéletét Lenin és Trockij írták alá.

— **Eichorn utóda.** Kievből jelentik: Kirbach gróf vezérezredes, Eichorn tábornagy utóda Kievből érkezett és átvette a parancsnokságot.

— **Semmi-újság a frontjainkon.** Budapest, 1918. augusztus 6. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik: Semmi-újság. — A vezérkar főnöke.

— **Kiintetéseik.** A király Vlad Sándor 33. gyalogezredbeli őrnagynak a Lipót-rend lovagkeresztjét a hadiékítménnyel és kardokkal díjmentesen adományozta és Aufricht Adolf 33. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagyot a katonai érdemkereszt 3. osztályával tüntette ki.

— **Bódy Tivadar polgármester millió öröksége.** Julius 30-án Balassagyarmaton meghalt balassagyarmati Baintner Ottó, a balassagyarmati Népbank vezérigazgatója, Nórád-vármegye egyik legnagyobb birtokosa. A magában álló hetvennégy éves öreg ur vagyona legnagyobb részét két unokaöccsére, dr. Bódy Tivadar budapesti polgármesterre és dr. Baintner Imre, X. kerületi tisztiorvosra, a polgármester fivérére hagyta. A hagyatékot öt millióra becsülik.

— **Az osztrák miniszterelnök bemutatkozása Budapesten.** Báró Hussarek osztrák miniszterelnök titkárával, gróf Kükburggal Budapestre érkezett, hogy miniszterelnöki minőségében bemutatkozó látogatásokat tegyen a magyar kormány tagjainál. Nagyon valószínű, hogy ebből az alkalomból az osztrák miniszterelnök meg fogja beszélni az általános politika főbb irányelveit a magyar miniszterelnökkel. Holnap reggelre báró Hussarek visszatér Bécsbe.

— **Vízbe fullt vezértörzsorvos.** Svíneműndéből jelentik: A Keleti tengeren Koltberg és Misdvay között súlyos szerencsétlenség történt. Egy vitorlás jachtot akartak a vizen Koltbergből Stettinbe szállítani, de utközben Misdvayból a csónakot a szél a strandra hajtotta, a benne ülő Ziegner dr. vezértörzsorvos és 17 éves unokája a vízbe estek és ott veszttek. — Hulláikat még nem találták meg.

— **Szociális törvényjavaslatok a Házban.** Budapestről teleonálja tudósítónk: Wekerle Sándor miniszterelnök a napokban úgy nyilatkozott, hogy a kormány a nyári szünet után elsonék több szociálpolitikai, törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. A kereskedelmi miniszterium a következő törvényjavaslatokat készíti elő: az ipari és kereskedelmi vállalatoknál alkalmazott tisztviselők és segédek szolgálati viszonyának rendezéséről, az ipari üzemekben alkalmazott gyermekek fiatalok és munkások védelméről, az ipari bíráskodásról, a munkáskamrák felállításáról, a nagyobb ipari telepeknél a munkások választott bíróságáról és a munkásbiztosításról szóló törvényjavaslatokat.

— **Zsidó miniszter Ukrajnában.** Bécsből jelentik: Ideérkezett ukrán lapokból megállapítható, hogy az ukránok nagyon meg vannak elégedve a mostani kormánnyal, legalább is azzal az előnyös tulajdonságával, hogy a miniszterek legnagyobb része kiváló közgazdasági szakember. Különösen meg vannak elégedve Lyschub miniszterelnökkel, aki agrárügyekben nagy tekintély, Rzepetzky pénzügyminiszterrel, aki elsőrangú finanszírozás és Gutnick kereskedelmi miniszterrel, akinek kommersziális képességeit tartják nagyra. Az utóbbi zsidó vallású és azelőtt nagykereskedő volt.

— **Megkezdődött a két legidősebb korosztály hazabocsátása.** Bécsből jelentik: Mint ismeretes, néhány hónappal ezelőtt a király három legidősebb népfelkelő korosztály hazabocsátását rendelte el. Minthogy öfelségének ezt a parancsát egyes katonai hatóságok nem hajtották végre azzal a gyorsasággal és abban a mértékben, amint kellett volna, több osztrák képviselő küldöttségileg kereste fel az osztrák honvédelmi minisztert, hogy tőle orvoslást kérjenek. A miniszter megígérte, hogy megteszi a szükséges intézkedéseket a három korosztály hazabocsátása iránt. A két legidősebb korosztály hazabocsátása már folyamatban is van és a 49 évesek elbocsátása is rövidesen megtörténik. Az elbocsátás szeptember 15-én kezdődik és december 31-ig valamennyit haza kell bocsátani.

(A csehek Áradmegyében.)

Bécsben, a Habsburg-kávéházban hallotta egy aradi ur, hogy a németek egymásközött beszélgetve szidták bennünket magyarokat, akik csak nagy szájjal kiabálunk a parlamentben a csehek ama merénylete ellen, amellyel a tizenegy vármegyére fenik a fogókat, de mi segítünk nekik, hogy a földet elvegyék a talpuk alól. A bécsiek amiatt támadtak rá az aradi urra, mert megengedték, hogy a honctói Potocki-birtokot egy horvát banknak Magyarországra betelepített fiókja megvásárolja, noha ez a bőpénzü bank, a Zivnosienka Banknak a cseh iparbanknak az alapítása. Hat egy negyed millióért vásárolták meg cseh pénzen ezt a hatalmas birtokot, amelyből 20—28 milliót fognak elhordani Magyarországból. Azt hisszük és nem ok nélkül hisszük, hogy a bécsi németek tévednek, ha azt remélik, hogy a cseh tőke meghizik a honctói uradalom zsirján. Holnap foglalkozik ezzel a birtokvételrel Áradvármegye közigazgatási bizottságának illetékes albizottsága és aligha fogja azt jóváhagyni. Nem lehet, hogy a birtokpolitikai akció célja más lenne, mint éppen az ilyen veszedelmes pénznek és az állam biztonságát veszélyeztető tőkének a távoztatása. A csehekkel csak nem fog ellenséget plántálni a vármegye az ország szívébe. Igazán megérdemelnék minden józan ember gunyját és megvetését, ha a magunk testébe plántálnók bele a bomlasztó mérget.

— **Fegyverkeznek a csehek.** Reichenbergből jelentik: Hárul kormánytanácsos, német nemzeti-párti képviselő a Reichenberger Zeitung-ban levelet közöl. Ebben megírja, hogy július 1-én Seidler lovag akkori osztrák miniszterelnöknek tudomására hozta a csehországi német lakosság fokozódó nyugtalanságát és azt is, hogy a cseh lakosság csak tegyverért és löszertért ad eleséget a német lakosoknak. Figyelmezteti a mostani miniszterelnököt az ebből származható veszedelemre. A pontos értesítést nevek felsorolásával írásban adja át a miniszterelnöknek, belügyminiszternek és helytartónak. Figyelmezteti az illetékes tényezőket, hogy a cseh lakosság tömegesen gyűjti a fegyvereket és löszert és hogy a németek inkább megfosztják magukat a fegyverektől, csak hogy eleséghöz jussanak.

— **Haláloszás.** Özvegy Stoll Károlyné f. hó 6-án délután elhunyt, Temetése 8-án délután 5 órakor lesz.

— **Lukács György balesete.** Lukács György v. b. t. t. országgyűlési képviselő, Bukarestben szunyogcsipés következtében fertőzést kapott. A szunyogcsipés nyomán veszedelmes gyuladás támadt Lukács György testén. Dr. Hramstet német orvostanár és dr. Sitz főorvos gondos kezelése a baj visszaféjődését eredményezte, úgy, hogy Lukács György augusztus 3-ikán elhagyhatta Bukarestet.

— **Pénteken már kústalan nap lesz.** A tíva talos lap mai száma közli a kormány rendeletét a kústalan és zsirtalan napokról. A rendelet e hó 9-én, pénteken lép életbe és hatálya Horvát-Szlavonországok kivételével az egész ország területére kiterjed. A zsirtalan napot, mint már említettük, csütörtökről péntekre teszi át a rendelet. Korlátozza a rendelet az ételek kiszolgáltatását is, amennyiben kimondja, hogy az ételek kiszolgáltatásával foglalkozó üzletek és üzemek a hét többi napján egy étkezésre egy személynek legfeljebb egy husélt szolgáltathatnak fel.

— **Háború Oroszország és az entente között.** Genfből jelentik: A Humanite írja: Oroszország és az entente között a háború küszöbön áll, mert a szovjet-kormány az entente-csapatok előnyomulása következtében kiadta a mozgósítási parancsot.

— **Halálos szerencsétlenség egy cirkuszban.** Berlinből jelentik: A Sarani-cirkuszban a tegnap esti előadáson nagy szerencsétlenség történt. A három Mainz-testvér, ismert artista, két méternyi magasságból lezuhantak és mindhárman életveszélyesen megsérültek. Az egyik a kórházban meghalt.

— **Méddig szabad nyulra és fácánra vadászni?** A nyulra és fácánra megsabott ülalini időt a kormány nemrégiben szeptember 15-éig meghosszabbította. Ezt a rendelkezését a kormány egy ma kiadott rendeletével módosítja s felhatalmazza a törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy a tilalmi idő hatályát szeptember hó elsejétől kezdődőleg esetről-estére felfüggesztheti, ha az illető vidéken a vadfejlettség teljes fokát elérte.

— **Egy tizenhárom éves lány házassága.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban tegnap délelőtt Giffinger Zsigmond anyakönyvvezető előtt egy Virág Anna nevű tizenhárom éves leány kötött házasságot igazságügyminiszteri engedéllyel Gyallai László 27 éves 12. gyalogezredbeli muzsikus cigánnyal, aki most katoná. Az ország legfiatalabb asszonya ez év novemberében lesz 14 éves. Teljesen fejlett és az engedélyt a házasságkötésre orvosi bizonyítvány alapján kapta meg.

— **Vitézségi érem a görög királynak.** Athénből jelentik: A görög királynak születésnapja alkalmával a vitézségi érmét adományozták elismerésül lélekjelenlétének, melyet egy ellenséges bombázás alkalmával tanúsított.

— **Botrány a piacon.** Kellemetlen incidens volt ma az aradi piacon egy uriaszónynak, ki káposztát akart vásárolni. Az árus először is kijelentette, hogy csak fejtenként adja a káposztát. Azután kijelentette, hogy a káposztának ára egy korona hatvan fillér. Az uriaszóny tudván, hogy a maximális ára egy korona harmincnyolc fillér, nem akarta ezt az árat megadni, hanem rendőrt ment. Amikor az árus meglátta a rendőrt, éktelen haragra lobbant. Kijelentette, hogy azt csinál a káposztájával, amit ő akar és úgy adja, amint akarja — különben is ennek az asszónynak — mondotta, az uriaszónyra mutatva — most már semmiért sem adok. Egész embergyűrű vette már körül a kellemetlen helyzetben levő urinót és az éktelenül ordító árust. Szczepekovszky Teofil rendőrfogalmazó, aki a nagy lármára odasietett, csendre intette a dühöngő árust, kinek felesége és a többi kofák szintén a pártjára keltek. Mikor Szczepekovszky látta, hogy az emberre nem bír szép szóval hatni, utasított egy polgári rendőrt, hogy állítsa elő az árust. Ez természetesen nem folyt le simán, mert az árus vonakodott a városházára felmenni. Végre két rendőr közrefogta és felkísérte a rendőrségre, ahol már sokkal csendesebben viselkedett. — Bemondotta nevét, Sztamion Sztannak hívják. Az ügyet áttették a rendőrbírósághoz, amely több különféle kihágás miatt megindította ellene az eljárást.

— **Az aradi tanfolyam vendége.** Az aradi testnevelési tanfolyam ma újra látogatót fogadott. Megjelent Dergán Gyula, a kolozsvári kerület testnevelési előadója, hogy érintkezést keressen az erdélyi népművelőkkel. A látogatás délelben a Központi szálloda éttermében a fehér asztalnál nyert befejezést.

— **Adományok.** E. S. 20 koronát küldött a rokkant katonák javára. J. A. vagongyári tisztviselő 5 koronát küldött a vak katonák javára.

— Rossz cipőkkel becsapott aradi kereskedő. A Népruházati bizottság által kiutalt cipőket ma délután a második kereskedő vitte fel a rendőrségre és tette meg a bűnvádi feljelentést. Purjesz László cipőkereskedőnek a Népruházati bizottság Káldi Andor budapesti cipő-nagykereskedőtől kiutalt 24 pár cipőt. Káldi a kiutalásról még július hó első felében értesítette Purjeszt és egyben felhívta, hogy 2272 korona 84 fillért küldjön be. Az összeget Purjesz azonnal feladta postán. A cipők csak tegnap érkeztek meg, azonban oly silány és rossz minőségűek, hogy forgalomba hozataluk teljesen lehetetlen. A talp ragasztva van, a felsőbőr a legsilányabb minőség, mely már a második felhuzásnál kiszakad. Purjesz a cipőket letétbe helyezte a rendőrségen és egyben megtette a bűnvádi feljelentést a bűnösök ellen, kérve azok szigorú megbüntetését, kérte továbbá a kártalanítást, melyet egy későbbi tárgyaláson fog bejelenteni.

— Orosz foglyok meggyilkoltak egy lányt. Tegnap délután Körösbökény mellett a Körösben fürdő gyermekek egy fiatal leány hullájára akadtak. A helyszínen megjelent csendőrök megállapították, hogy a hulla N. A. körösbökényi lakos néhány nappal ezelőtt eltűnt 14 éves leánya. A halott édesanyja kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy a faluban dolgozó oroszokra gyanakszik, akik közül többen állandóan a leány körül forgolódtak. Valószínűnek tartja, hogy ezek elcsábították leányát, erőszakot követtek el rajta s azután félelmükben elhitték láb alól őt. A nyomozás most ezirányban indult meg. A holttestet holnap boncolják fel Körösbökényben.

— Megbüntetett bérkocsisok. Szilágyi László dr. rendőri büntető bíró ma ismét két renitenskedő bérkocsist büntetett meg. Mindkettő fuvarmegtagadásért állt Szilágyi rendőrbíró előtt, kik közül az egyiket, Macsán Jánost 100 korona, a másikat, Pató Pált pedig 40 korona pénzbüntetésre ítélte.

— Pályázat jótékony alapítványok kamatainak élvezetére. Az aradi izr. jótékony nőegylet által hervadhatlan érdemű volt elnöke, Neuman Dánielné emlékére létesített 10.000 kor alapítvány kamataira, továbbá Neuman Dániel báró, Dániel Tiborné báróné szül. Neuman Margit báróné és Neuman Károly báró dr. által bold. Neuman Dánielné báróné emlékére létesített 20.000 koronás alapítvány 1200 korona kamataira, melynek élvezetére Aradon lakó szegény izraelita férfiak és nők jogosultak, ezenel pályázatot hirdetünk. Pályázati kérvények augusztus hó 12-ik napjáig az izr. jót. nőegylet elnökségéhez nyújtandók be. — Éles Ármíné alelnök, Vajda József titkár.

— Ösztöndíj pályázat. A Deutsch Ignác által alapított aradi izr. fiúárva-házban megüresedett alapítványi helyekre egy a néhai Spitzer Ignác és néhai Neuman Adolf báró által létesített tanulmányi ösztöndíj alapítványok kamatainak élvezetére ezennel pályázatot hirdetünk. A közelebbi feltételek az izr. hitközség jegyzői hivatalában tudhatók meg. — Az aradi izr. hitközség előljárósa.

— Rendőri hírek. Pollák József szabadságtéri kereskedő ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy ma délelőtt két borossebesi asszony jött be az üzletébe. Leültek a pult elé és az egyik kötőjét kiterítette a pultra maga elé. Vásárlás után észrevette, hogy vonakodik felállni. Mikor a kereskedő közelebb ment és az asszony hirtelen felállt, kötője alól kiesett 10 méter seiyem 750 korona értékben. Lopás bűntette miatt tett ellenük feljelentést. — Dr. Singer Jánosné ma feljelentést tett, hogy ma délelőtt, amikor a Hegyaljai villanyoson hazajött, a pénztárcáját letette maga mellé az ülésre. A míg egy pillanatra kiment, mire visszajött, a tárcsa már eltűnt. Ismeretlen tettesek ellen megtette a feljelentést. Kára több mint 200 korona.

— Átfestik az Erzsébet-hidat. A tanács megbízta Breuner Vilmos szobafestőt és mázólot, hogy a várba vezető Erzsébet-hidat fesse át. A munkálatok már javában folynak, úgy, hogy hat-nyolc héten belül egészen új köntösben lesz az Erzsébet-híd.

Aradi birtokos dohányüzletei.

(Előállítás a katonarendőrségen. — Nagy üzlet az albán dohányossal.)

Magyarország számtalan háborus mizériái között különösen szembetűnő a dohánytermelés csődje s mint ennek természetes következménye, a dohányossal való visszaélések egész sorozata. Az illetékes körök téves intézkedései következtében elértük végre a háboru ötödik évében, hogy tisztességes uton majdnem lehetetlenség elegendő mennyiségű trafikáruhoz jutni, ellenben alattomban, a hatóságok megkerülésével annyi dohányt lehet beszerezni, amennyi csak szükséges, hogy milyen áron, arról természetesen jobb nem beszéljünk.

A viszonyok helyes megítélésére álljon itt a következő jellemző eset: Márk Ferencnek, az aradi katonai rendőrség agilis főhadnagyának már régen szemet szurt az a szemérmetlen üzso, amit egyes ügynökök Aradon a trafikáruval elkövetnek. Figyelni kezdte őket, míg végre ma egyet a sok közül sikerült tettenérnie. Márk főhadnagy tudta, hogy Mihalik Béla Aradhegyaljai szőlőbirtokos, akit csak nem régen mentettek fel a katonai szolgálat alól, dohányt, szivar és cigarettákkal árusítással foglalkozik. Megállapította a főhadnagy, hogy Mihalik, akinek már nincs joga egyenruha viselésre, uniformisban időközönként Budapestre utazik, ott beszerez valamelyes uton nagyobb mennyiségű dohányárut s azt itt Aradon jól értékesíti. Titokban megfigyelte Mihalikot s ma sikerült őt lelepeznie.

Mihalik Béla ma egy nagyobb csomaggal beállított az egyik szabadságtéri üzletbe, de mielőtt még elvégezhetné volna a dolgát, megjelent ott Márk főhadnagy katonarendőrök kíséretében és felszólította Mihalikot, hogy mutassa meg a magával hozott csomag tartalmát. Mint a következők igazolták, a katonarendőr főhadnagy feltevése helyes volt, mert a csomagban nagyobb mennyiségű és tekintélyes értékű dohányárú volt. Mihalik nem tudta igazolni célját a feltűnően nagy mennyiségű dohányossal s miután minden feltevés amellett bizonyított, hogy az előirt áron felüli kereskedést folytat, Márk főhadnagy egy katonarendőr kíséretében elküldötte Mihalikot a pénzügyőrségre, ahol a dohányt elkobozták és miután jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, a dohányügynököt elbocsájtották. Az eljárás megindult ellene.

Az elmondott eset egy a sok közül, amely egy köztisztviselő lelkiismeretes, fáradtságot nem ismerő munkája következtében napvilágra jutott. De mennyi olyan titkos üzlet jön létre naponta, amelyről a hatóságoknak sejtelmük sincs. Tudunk esetet, amikor egy úr 4000 darab szivart vásárolt, darabját két koronáért, olyan szivarnak, amelynek trafikára 34 fillér.

Nem mondunk újságot, amikor felemlítjük, hogy a falusi parasztlakosság eljárását. A parasztok 40 koronát kérnek egy kiló zsirért, de természetesen nem fogadják el a pénzt, hanem az értéknek megfelelő mennyiségű dohányt követelnek. Az eljárás magyarázata egyszerű és kézenfekvő. Szivart nem gyártanak és általában mindenféle dohányáruban hiány van. A parasztnak van pénze, de ezért nem kap dohányt, szerez tehát azt cserekereskedés útján.

Olyan rettenetes hiány van a dohányáruban, hogy ma az egyik legjövendelmesebb üzlet dohány árusítással foglalkozni. Élelmes ügynökök, akik tudja isten honnat, de mindég áruval megrakodva térnek vissza utjukból, egy korona 50 fillérért árusítják darabját a 12 filléres szivarnak, de azért nem kell azt hinni, hogy nem adnak túl por tékájukon. Ellenkezőleg, nem lehet annyi szivart áruba bocsájtani, amennyire ne akadna azonnal vevő. A kiehéztetett dohányzó közönség megvesz mindent bármilyen áron is.

A legklasszikusabb az, ami az albán dohány árusításával történik. Aradon ennek a forgalomban hozatalát a szabadságra hazautazó katonák specializálták a maguk számára. Az aradi állomás valóságos dohánybörze. Az átutazó katonák itt adják le áruikat aradi társaiknak, akik a dohány kilogrammját 300—350, sőt 400 koronáért adják tovább.

Még felsorolhatnánk számtalan visszás esetet s azután joggal kérdezhettük, hogy miben rejlik a baj oka. A kérdést feltenni könnyű, de meg-

héz rá megfelelni, mert olyan alapvető tévedésekkel és hibákkal állunk szemben, hogy azok közül nem könnyű kiválasztani a legsúlyosabbakat.

Egyik nagy hiba az, hogy Magyarországon a nagybirtokosok nem termelnek dohányt, erre nem szorítják őket, a kisgazda pedig csak annyit produkál, neki szüksége van.

A másik és talán legsúlyosabb hiba Teleszky János volt pénzügyminiszter téves intenciójú intézkedése. Teleszky, hogy ne rongosítsa valutánkat, nem engedte meg a dohánybehozatalt Törökországból és Bulgáriából. Abban az időben Törökországban 400 millió métermázsa dohány volt felhalmozva, amivel nem tudtak mit csinálni. Bulgáriában pedig oly nagy volt a dohánybőség, hogy a bolgár pénzügyminiszter beszüntette a dohánytermelési enedélyek kiadását. Ez volt az egyedüli alkalom, amikor olcsón, megfelelő mennyiségű dohányt lehetett volna behozni Magyarországra. Ezt az alkalmat elszalasztottuk s most már nem is reparálhatjuk hibánkat, mert azóta az a nagy kincsét képviselő dohánymennyiség eltűnt, megvette a sokkal előbbrelátó Nemzetország. Jobban mondván nem is tűnt el. Megérjük mi még azt az időt, amikor mindentől kifogva, jó török és bolgár dohányt fogunk vásárolni Négerországtól, megborsóztott áron.

Gondoskodás télire.

(A közlelmezési vállalat burgonyát, hagymát, borsót, babot, cipőt szerez.)

A város közlelmezési és közellátási vállalata serényen munkálkodik, hogy már most beszeresse a közönség téli szükségletét és az ősszel mindenkinek biztosíthassa a liszten kívül egyéb fontos élelmiszerét. A vállalat ma délután Lőcs Rezső helyettes polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen mindenekelőtt a téli burgonya és téli hagyma ügyével foglalkozott.

Mindenekelőtt megállapította a vállalat, hogy nyári burgonya állandóan érkezik. Az ülésen megállapították, hogy összesen 50 ezer ellátatlan részére fél métermázsa burgonyát véve alapul a vállalat 250 vagon téli burgonya kiutalását fogja kérni. Azért állapították meg ily nagy kvantumot, mert a közönség kevés lisztet kap, legalább a legáltalósabb élelmiszerből, a burgonyából kapjon többet. A hagymából fejenként 5 kilót vettek alapul s így 30 vagonban állapították meg a teljes szükségletet, amelynek kiutalását szintén kérni fogják.

Ha a város megkapja a kért mennyiséget, a vállalat a szétosztás terén újítást léptet életbe. Az a terv, hogy a közönség úgy a burgonyából, mint a hagymából egész szükségletét egyszerre kapja meg. Ezt az újítást a vállalat a régi szomorú tapasztalatok után akarja életbe léptetni. Ilyen nagy élelmiszer mennyiség elraktározása nagy nehézségekbe ütközik és a vállalat ki téve annak, hogy a készlet egyrésze megromlik, ami a városra nézve nagy anyagi kárt is jelentene. A közönség azonban könnyebben raktározhatja el a maga készletét és jól is jár, ha egyszerre kapja meg burgonyáját és hagymáját, legalább a téli hónapokban nem kell utána járnia.

Elhatározta a vállalat, hogy borsót és babot is be fog szerezni. A vállalatot vezető helyettes polgármester előbb megállapítja a fejadagot s azután kiszámítják, hogy az 50 ezer ellátatlan szükséglete mennyi. Ennek a mennyiségnek a város a Haditermény útján való kiutalását fogja kérni. Így ezután a vállalat a liszten kívül biztosítani fogja a közönség részére a burgonyát, hagymát és hüvelyeseket is.

Foglalkozott a vállalat a cipőkérdéssel is. Még ma felterjesztést intéztek illetékes helyre 1500 pár gyermek- és 1500 pár férfi-cipő kiutalása iránt. Egy pár jóminőségű férfi-cipő ára 43 korona 60 fillérrel esz. Radó Gyula ma este Budapestre utazott, hogy a cipők kiutalását megsürgesse. Tudomásul vette a vállalat, hogy 1200 pár gyermek-harisnya érkezett, amelyet legközelebb szétosztanak.

Végül foglalkozott a vállalat a fateleplehez vezető iparvágány kérdésével is. A vállalat megállapította, hogy a vágány kiépítése esetén a város évi százezer koronát takarít meg a fuvarnál. Az ügyet tanulmányozás végett kiadták egy

A közlelmezési titkosrendőrség.

(Ankét az Aradi Közlöny tervéről.)

Az Aradi Közlöny ma felvetette azt az eszmét, hogy az élelmezés terén ijesztő mértékben elharapodó uzsora és kizsákmányolás megakadályozására a város létesítsen közlelmezési titkosrendőrséget, amely hivatalos funkciót teljesítő szerv lévén, hathatósabban ellenőrizheti a piacot és az élelmiszerkereskedőket. Az eszme a közönség körében általános rokonszenyvel találkozott. Beszélgettünk néhány fogyasztóval és az általános vélemény ez volt.

— Legfőbb ideje, hogy valamit cselekedjék a város, mert a helyzet már tarthatatlan. A városban mindenki zsírhiányról panaszkodik. Pedig nincsen hiány, csak hogy maximális áron nem lehet kapni. Ha azonban valaki 40 koronát fizet a zsír kilójáért, vagy 36—38 koronát a szalonna kilójáért, akkor egyes bodegákban lehet zsírt és szalonnát kapni. Ezeket az árakat azonban nem tudja mindenki megfizetni, mert nem mindenki hadimilliomos.

De nemcsak a zsír- és szalonna-uzsora letörésére van szükség, hanem minden közlelmezési cikk árának ellenőrzésére is. Ezt pedig hathatósan csak úgy lehet elérni, ha a közlelmezési titkosrendőrséget megszervezi a város. Erre a hatósági szervre szükség van. Ezt maga a közlelmezési vállalat is elismerte, amikor mai ülésén az Aradi Közlöny által felvetett eszmével foglalkozott és azt a legteljesebb mértékben helyeselte. A vállalatban eszmecsere indult meg ama kérdés körül, hogy milyen formában volna szervezendő a közlelmezési titkosrendőrség.

Mi felvetettük azt az eszmét, hogy esetleg a polgárság kebeléből önkéntes jelentkezés ut-

ján lehetne felállítani ezt a hatósági szervet. A vállalatban nem mindenben osztották felfogásunkat és arra hivatkoztak, hogy nem fog akadni vállalkozó erre a terhes és bizonyos tekintetben hálátlan feladatra. Végül is az a vélemény győzött, hogy a hivatalnok-osztály és a munkásság, amely legjobban érzi az élelmiszeruzsorát, szívesen fog vállalkozni a feladatra már csak a maga érdekei szempontjából is. Véglegesen nem állapodtak meg, hanem a kérdést napirenden tartják és hamarosan konkrét formában tesznek előterjesztést.

Munkatársunk ma beszélt Lócs Rezső helyettes polgármesterrel, aki a következőket mondotta:

— A vállalat helyesléssel és tetszéssel jogadta az Aradi Közlöny által felvetett eszmét, de a kivitel módja tekintetében még nem történt egyöntetű megállapodás. Én a magam részéről azt hiszem, hogy a szervezendő közlelmezési titkosrendőrség nem lehet összeköttetésben a rendőrséggel. A közlelmezési titkosrendőrség feljelentéseit az árvizsgáló-bizottság elé terjeszti, amely minden panaszt megvizsgál abból a szempontból, hogy a feljelentett egyén elkövetett-e árdrágítást, mert árdrágítás esete csak akkor forog fenn, ha a kereskedő valamit olcsón vásárol és aránytalanul drágán adja el. Ebben az esetben természetesen tág tere lesz a rendőrbírói eljárásnak. Az örök által felvetett eszmét e hónap 13-án tüzetesen meg fogjuk tárgyalni egy ankéten, amelyre meghívjuk az aradi kereskedelmi és iparkamarát, az ipartestületet és a rendőrkapitányi hivatalt.

Botrányba kevert táborszernagné.

(Köpeniokiáda egy nyári mulatságon. — Marenzi őrgrof hamisított távirata.)

Egy jó svádájú, biztos fellépésű fiatalember, Kolos Sándor, a köpenieki kapitányt is megszégyenítő zsenialitással olyan uniformis stílit követett el, aminek párja eddig aligha akadt.

Körülbelül két héttel ezelőtt három fiatalember jelent meg Nógrádverőcén az Árpád-étterem tulajdonosánál. Érdeklődtek, mennyiért volna hálандó helyiségeit egy estély rendezéséhez rendezésre bocsátani.

— Semmire nincs szükségünk, csak a helyiségekre, — mondotta a vendéglősnek egy 20—22 éves fiatalember. — Mi katonák vagyunk. Az első honvéd tábori ágyus-ezred tisztjei és minden munka elvégzésére annyi katonával rendelkezünk, a mennyire szükségünk van. Mit kér a teremért?

A vendéglős 200 koronát kért a teremért, de figyelmeztette a civilben járó kissé snasszul öltözött fiatalembereket, hogy a terem csak 12 óráig lehet használni, mert 12 órakor eloltják Nógrádverőcén a villanyt.

— Ez ne izgassa magát, — mondták a vendéglősnek — villany hajnalig lesz. Majd szólunk a kegyelmes urnak és el lesz a villany-ügy is intézve.

— Milyen kegyelmes urnak? — kérdezte respektussal a vendéglős.

— Az őrgrof Marenzinak. Az ő felesége lesz a védnökünk. Ő őrle kapjuk különben a katonai eróket a színpad elkészítésére.

És fényleg másnap a váci vasutasztagtól katonák jelentek meg, akik a civil fiatalember — Kolos Sándor — utmutatása szerint egy színpad építéséhez munkába fogtak.

Amíg a katonák aszínpadot készítettek, Kolos Sándor felment a Nógrádverőcén nyaraló őrgrof Marenzi Ferenc Károly táborszernagny, Budapest volt katonai parancsnokának lakására és a kegyelmes asszonynál a táborszernagy adjutánsa útján arról érdeklődött, vállalna-e a grófnő védnökséget egy itt, Verőcén rendezendő jólékony mulatságon, melyet hadiárják javára a budapesti első tábori ágyusezred tisztjei aranszálnak.

A grófnő, aki a legteljesebb visszavonultság-

ban él, az adjutáns útján tudomására hozta a kérelmező Kolosnak, hogy elvei ellen bár, de a hadiárvákra való tekintettel beleegyeznek a védnökségbe, csak a felkérés az ezred részéről illő hivatalos formában történjék.

— Kérem — mondotta Kolos az adjutánsnak — okvetlen jön az ezredtől a hivatalos felkérés.

És másnap délután négy órakor négy katonatiszt érkezett a Kolos vezetésével Nógrádverőcére. Egvenest a Marenzi-kastélyba tartottak, nagy feltűnést keltve az eldugott faluban, mert valósággal csöpögött róluk a hivatalos vizit látszata. Lakcipők, glasszékeztük, kiérmezett mellek, elegáns waffenrokkok, a legtohibesebb tisztgála és mint az 1-es honvéd tábori ágyus ezred küldöttsége audienciát kértek a grófnőtől.

A grófnő fogadta a négy tisztet, azonban mint hozzáférő katonaszonny, csodálkozva látta, hogy bár egy tüzérezred tisztikarának a küldöttsége jelenik meg előtte, mind a négy tisztnek más és más gyalogsági parolinja és gyalogsági egyenruhája van.

Észrevételét közölte a megjelent tisztekkel, akik előtt Kolos szónokolt. Kolos Sándor ekkor kicsit zavarba jött. Bocsánatot kért, majd bejelentette, hogy az ágyus ezrednek azok a tisztjei, akik a mulatságot rendezni akarták, sürgős parancsot kaptak és két nap alatt a véletlen szerencsétlenség folytán azonnal a harctérre kellett utazniok.

— Hogy az előkészületek ne legyenek hiabavalók — kertelt tovább a szónok — kegyelmes grófné ne az ezredet nézze, a szegény hadiárvákat és a még nyomorultabbakat, a rokkantakat, ki ksegélyre szorultak, akik ma alamizsnáért állanak az utcákon, mert az állam nem tud nekik betevő falatot adni.

A betevő falatok, amelyeket nem tud adni az állam, nagyon meghatották a grófnét, aki elfelejtett minden gyanut, ami a deputáció láttára benne ébredt, elfogadta a védnökséget, de kikötötte, hogy csak a nevét engedni szerepelni — aktív részt nem kér. Rendezzék úgy, ahogy tudják. Ha Verőcének név kell, a nevét oda adja, meg is jelenik, le is rójjá köteles adóját a nyilvánosság előtt — le a neve csak itt maradjon Verőcén

forgalomban.

— Nem akarom, hogy az újságok Pesten írjanak rólam — mondotta. — Ez felesleges. So-hase hajszoltam a népszerűséget és a szereplést.

A rendezőség és Kolosa mindent megismert. Nem lesz csak meghívó a Verőce környéki tündök számára. Plakát és hasonló feltűnőségekről szó sincs. Néhány nap múlva annál nagyobb volt a grófnő meglepetése, amikor Budapesten minden utcáson hatalmas plakáttal találkozott, melyen ökölnyi betűkkel szerepelt mint védnök és diszelnök egy Nógrádverőcén tartandó jóskonyeciu „Rózsáünnepélyen.”

De a plakát és meghívó nemcsak az előkelő nevek tömegével, hanem szennációsnek ígérkező műsorral is kecsegtetett.

Junius 28-án délután négy órakor újabb négy, de egészen idegen négy tiszt jelent meg a grófnőnél és arra kérték, hogy este 7 órakor jelenjék meg az estélyen.

Rendteleg tömeg gyűlt össze az Árpád vezér vendéglőben. Egész Maros, Vác és igen sokan Budapestről. Verőce csendőrei díszben glédát álltaka vendéglő kapujánál és hatalmas, messze világító gépekkel a váci fényszóró különítmény állott a kapunál, parancsnokával és századosával.

Délután kettőkor ugyanis sürgőnyt kapott Marenzi táborszernagnytól a fényszóró-különítmény parancsnoka, hogy azonnal szereltesse és a lehető legrövidebb idő alatt jelenjen meg gépeivel a közönség szórakoztatására Nógrádverőcén a rózsáünnepen.

Ugyanilyen sürgőnyt kapott Marenzi őrgrof nevében a váci vasutezred-parancsnokság, hogy az eddig munkára kiadott legénységet jó ruhába öltöztessék be, hogy az ünnepélyen segédkehessenek.

A fényszórók, a legénység és a csendőrség ott állt glédában a kapuban, ahol Kolos ur két másik társával sürgölődött. Fehér vászonnadrág volt rajta, frakk-nvakkendő, színes mellény, zakett és szalmakalap.

Mikor a különös eleganciájú urakat megkérték a grófnő ismerősei, így többek között Duma jószágigazgató, azonnal figyelmeztették, hogy az utolsó pillanathban mondjon le és maradjon el, mert a rendezők nagyon gyanusan festenek.

A grófnő azonban ura akart maradni szavának. Férfijével és adjutánsukkal az Árpád vezér elé érkezett, ahol a második meglepetés fogadta őket:

Feszesen szalutálva a fényszóró-osztag parancsnoka jelentkezett:

— Excellenciádnak alázatosan jelentem, parancsára két fényszóró géppel megjelentem.

— Az én parancsomra? — kérdezte csodálkozva a táborszernagy.

— Igen, ma délután sürgőnyt kaptam, hogy azonnal szereljek és a leggyorsabban induljak. Itt a sürgőny a kegyelmes ur aláírásával.

Kiderült, hogy az őrgrof senkinek nem sürgönyözött, senkit nem kért. A sürgönyök hamisak. Keresték a rendezőket. A tisztet, a lovagot, aki főnn szerepel a műsoron, hogy felvilágosítást adjon. Kolos ur bejelentette, hogy a rendezőkkel még nem szolgálhat, mert azok csak nyolc órakor érkeznek a wonattal. Nyolc is elmúlt, a műsört meg kellett kezdeni. A grófnő és kísérete nem akart botrányt. Elkezdődött az előadás és fényesen sikerült. A szereplők Király Ernő kivételével, aki helyett Nyárai Antal lépett fel, mind megjelentek.

A műsor után vacsora volt.

40 személyre rendelt művészvacsorát a rendezőség, amelyet 10 órakor kezdtek el és fél 11-kor már ömlött a pezsgő.

A számla 1700 koronát tett ki, amely összeg annyira túlhaladta a bevételt, hogy a rendezőség 1000 koronával adós maradt a vendéglősnek.

A teremben 6—7 százan voltak, átlag 20 koronás belépti díjakkal, számozott jegveket Kolos és társai nem hoztak magukkal, hogy ellenőrizni ne lehessen őket, legkevesebb 8 ezer korona lehetett a bevétel — s mikor az őrgrof követelte, hogy a teljes bevétellel számoljanak el, Kolos vinikusaa megjegyezte:

— **Több pénz nincs. Tessék botrányt csinálni. Ha a grófnő szerepelni akar az újságokban egy botrányban, hát most majd szerepel.**

Ez az érv hatott. Botrányt nem akartak, futni engedték hát Kolost.

Mikor információért megjelentünk a grófi kastélyban, így szólt lehangoltan a grófnő.

— Mindig tudtam, hogy a jótékony mulatságok csak arra szolgálnak, hogy a rendezőségek a jótékony kontójára mulassanak. Most a magam kárán megtanultam ezt. Kolos felültetett bennünket és csak az a kellemetlen, hogy az én nevem is belekerül ebbe a sajnálatos incidensbe. Mi hozzánk tisztek jöttek, azok kértek. Az a kér-

dés, hogy a tisztek benne vannak-e a komplotban, vagy őket is felültette Kolos és csak célnak használta fel, hogy minket szerepeltethessen.

12 órakor elaludt a villany. Hogy botrány ne legyen, mert hajnalig hirdették és 12 órakor elaludt a villany, hogy még a látszatát is elkerüljék a botránynak, a grófnő kérésére a fényszóróosztag parancsnoka elrendelte, hogy gyujtsanak világot. És hajnalig, a 4 óra 20 perckor induló vonatig, egy köpenicki utód jóvoltából fényszórók mellett mulattak Nógrád megye nyaraló hadimilliomosai, akik csak most tudják meg, hogy kinek köszönheték a szenzációs kabarét és a még szenzációsabb világitást.

Falus Ferenc.

Befejezték Earl Julia gyilkosának kihallgatását

(Ítélet holnap délután.)

Ma reggel is sok száz kíváncsi lepte el a bécsi büntető törvényszék kapuját, bebocsátást várva. A közönség számára fenntartott padok és páholyok zsufolva voltak. Kilenc órakor nyílt meg a tárgyalás és folytatták a tanúkihallgatást, amely tegnap késő este indult meg. Az első tanu ma *Magenstein Herman*, az Első Osztrák Balesetbiztosító Társaság cégvezetője, akit a vádlottak által elkövetett csalásokról és sikkasztásokról kérdezett ki a bíróság. Elmondta, hogy a *gyilkosság óta* a társaságnál újabb négy sikkasztást fedeztek fel, amelyekből 1700 korona kára származott az intézetnek és kimutatható, hogy *ezeket is Davit Emo és Franke Kurt követte el.* Az ügyész erre a négy sikkasztási esetre új vádat emelt.

(Ének lecke a gyilkolás előtt.)

Azután a meggyilkolt Earl Julia nővérét hallgatták ki. Előadta, hogy fél egyedül Davittal. Davit többször igénybevette a báróné pénztárát és állandó pénzzavarban volt.

A következő tanu *Pipich Márta*, akinek a gyilkosság estéjén Franke ötszáz koronát adott az anyjának háromszáz koronát, a fivére leányának pedig száz koronát. Franke már három ízben ígért pénzt és azt mondta, hogy egy nagyobb üzlet van kilátásban. Beszólítják a tanu leányát, aki kijelenti, hogy a pénzt még akkor kapta meg, mielőtt az újságból a gyilkosot olvasta.

Reiss kisasszony, hivatalbeli kollégája Davitnak, elmondja, hogy a gyilkosság utáni negyedórán Davittal az Európa-kávéházban találkozott, semmi különös nem vett rajta észre. A kávéházból a Pathefonba mentek, ahol két dalt hallgattak. Innen együtt mentek a Hotel Bristolig, ahol Davit azt mondta, hogy várjon egy pár percet, de alig egy pár pillanat alatt Davitot elfogták.

Weiss Regina a legközelebbi tanu, elmondja, hogy Davit 1916-tól a gyilkosság napjáig nála lakott. Nagyon szorgalmas volt és igen tisztességesen viselkedett. Tudja, hogy Davit több alkalommal főfájásról panaszkodott.

Stab énektanárnő elmondja, hogy a kritikus napon 2 és fél 4 között Davit órát vett nála és nagyon szépen énekelt.

Breuer Sarolta ismerőse *Stab* kisasszonynak, tud róla, hogy Davit egy alkalommal főfájásról panaszkodott. (A közönség köréből felkiáltás: Hallatlan!)

Elnök azt mondja, hogy ez más emberek-nél is előfordul és hogy egyszerű fejfájás még nem bizonyíték az elmebaj mellett.

(A szülők a bíróság előtt.)

Nagy csend uralkodott a teremben, mikor a gyilkos atyját, az öreg Franket szólították be, aki hatalmas termetű, 50 év körüli ember. A vádlott, mikor atyja elhalad előtte, földre sze-

gezi szemét. Az apa a legjobb bizonyítványt állította ki fiáról, aki nagyon jól tanult és igen önérzetes volt. Később hallgatag lett. Arra a kérdésre, mondta-e a fia neki, hogy élelmiszerekkel kereskedik, azzal felel, hogy tudott róla és azt mondta a fiúnak, csak vigyázzon, hogy el ne csípjék. Még néhány szót szőtt az enyhítő tanukról, akiknek kihallgatását a család kérte és elhagyta a termet.

Rövid szünet után Franke anyja a következő tanu, egy 60 éves asszony. Az elnök kérdésére azt válaszolja, hogy *nem akar vallani.*

Mielőtt távoznék a teremből a vádlottak padjához ment, átölelte fiát és háromszor keresztet vetett annak homlokára. A vádlott tenyerébe hajtotta fejét és észrevehető volt rajta, hogy egész testében remegett. Az anya elhagyta a termet. Azonban a következő tanuk kihallgatása alatt ismét bejött a férjével és a tanuk padján foglalt helyet. Az elnök: *Ez már mégis sok, hogy a szülők a most lejátszódott jelenet után idejöjjenek, hogy tovább hallgassák a tárgyalást.* Ezt nem tartom helyénvalónak, jobb, ha Franke ur és neje távoznak a teremből. Mindketten engedelmeskednek a felszólításnak.

Azután felolvassák *Vivante* bárónő jegyzőkönyvi vallomását, amelyben elmondja, hogy Davit rokona, nagyon sokszor jelent meg vele együtt előkelő társaságban. Egy alkalommal, mikor együtt voltak Gasteinban, erszényéből több száz korona eltűnt. Nem tudta ki a tolvaj. Az volt a szándéka, hogy a vádlotról végrendeletében gondoskodik. *Százötven ezer koronát akart neki hagyni.* Ékszereléből semmi sem hiányzik, csak a pénzből.

Az elnök maga elé inti Franket, összegezi előtte vallomása főbb momentumait és megkérdi tőle, érzi-e, hogy Davit csábításának esett áldozatul. Franke minden kérdésre egykedvű igennel felel.

Az elnök Davittól megkérdi, hogy nem vallja-e be, hogy ő a felbujtó, Davit azt válaszolja, hogy nem az, mert Franketől ered a gyilkosság terve.

Ezután felolvasták az orvosszakértők véleményét, amely szerint mindkét vádlott született gonosztevő és feltétlenül beszámítható.

Ezzel a bizonyítási eljárást befejezték.

Holnap a vád és védőbeszéd után délután elhangzik az ítélet.

— **Légi támadás Anglia ellen.** Londonból jelentik hivatalosan: Az augusztus 5-re virradó éjjel öt ellenséges léghajó megkísérelte a tengeren való átrepülést. A tengeren levő légi haderőink megtámadták az ellenséges járműveket, amelyek közül az egyik a parttól 40 mérföldnyire lezuhant, egy másik ellenséges léghajó megsérült.

LEGUJABB HIREK.

— **Elsüllyesztett angol csapatszallító hajó** Londonból jelentik: Az admirális közli: A hazafelé tartó *Vairda* csapatszallító gőzöst augusztus 3-án megtorpedózták. A gőzös elsüllyedt, 123 ember eltűnt. Két angol torpedóromboló augusztus 2-án aknába ütközött és elsüllyedt. Hét ember a legénységből életét vesztette. A Reuter-ügynökség a *Vairda* gőzös elsüllyesztésével kapcsolatban jelenti: A szállítóhajó 600 beteget és sebesülte szállított. Szombaton este 550 embert már parira szállítottak. A hajót kísérő két torpedóromboló számos vízi bombát dobott. Az éjszaka sötét volt, szél járt a tengeren. A torpedó a hajót a gépház mellett érte.

— **Elsüllyesztett tank-gőzös.** Washingtonból jelenti a Reuter-ügynökség: Egy német tengeralattjáró *Virginia* partjánál a szárazföldtől 100 mérföldnyi távolságban egy amerikai tank-gőzöst elsüllyesztett. Harminc menekültet partra tettek.

TÖRVÉNYSZEK

— **Miniszterek döntenek egy aradi lakásügyben.** Megírta az Aradi Közlöny, hogy *Korbuly László*, a repülőterre beosztott huszárszázados nem tudott lakást szerezni Aradon s azért azzal a kérelemmel fordult a Lakáshivatalhoz, hogy *Szöke Bálint* huszárezredes hat szobából álló lakását rekvirálja el részére. A Lakáshivatal megállapította, hogy *Szöke* huszárezredes jelenleg Pápán teljesít szolgálatot, aradi lakását nem használja s ezért teljesítette *Korbuly* huszárszázados kérelmét. *Szöke* Bálint a határozat ellen előterjesztéssel élt és így került a lakbérleti bizottság elé az ügy, amely három szobát rekvirált el azzal a kikötéssel, hogyha a huszárezredes visszahelyezik Aradra, *Korbuly* köteles átadni neki a három szobát. *Szöke* Bálint ebbe a határozatba sem nyugodott bele, hanem panasszal fordult az igazságügyminiszterhez és a belügyminiszterhez. Az igazságügyminiszter most elrendelte, hogy az ügy aktáit terjessze fel hozzá a lakbérleti bizottság, ahol átfogják azokat vizsgálni, mert a lakbérrendelet szerint csak bizonyos esetekben jogosult a felülvizsgálat s most ezt kell először megállapítani. További határozatig a lakbérleti bizottság döntésének végrehajtását felfüggesztette a miniszter.

MODERN KABARE.

Központi Szálloda Salacz-utca.

Aradon szerdán, augusztus hó 7-én:

Az összes tagokkal teljesen új műsor.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Dr. Reisinger Ferenc a saját, valamint fia **István** és a nagyszámu rokonok nevében is fájdalommal tudatja, hogy szeretett neje

Dr. Reisinger Ferencné
szül. Mandl Erzsébet,

f. hó 5-én délután 4 órakor, 30 éves korában jobblétre szöndorült.

A megboldogultat f. hó 7-én, d. e. 1/2 11 órakor kísérik utolsó útjára a Szabadság tér 3. szám alatti gyászházból.

Áldás és béke lengjen porai felett!

Arad, 1918. augusztus hó 6-án.

Reisinger — Kell és Mandl család.
özv. Mandl Ignácné, édesanyja. Visó Mihályné szül. Mandl Józsa, Mandl Rózi, nővérei. 5594

Minden külön értesítés helyett.

Uj találmány a mezőgazdasági gépek terén. 5586

A csuklós fogas lánchorona

Bámulatos munkát végez! Kitűnő eredmény! Pótolja és teljesen kiküszöböli a túsók vessző boronát. hengert, sőt a nagy túsók boronát is. Érdeklődőknek részletes ajánlatot küldök. Azonnal szállítható, viszonteladókknak engedmény.

Tóth Károly,

gazd. gépműhely Nagyiak, Csanádmogy.

Hirdetmény és felhívás!

A magyarpécskai fogyasztási szövetkezetnek Magyarpecskán 1917 évi augusztus hó 9-én d. u. 5 órakor megtartott évi rendes közgyűlése kimondotta a szövetkezet felszámolását és felszámolókat alólítottakat választotta meg.

Fentiek alapján felhívjuk a magyarpécskai fogyasztási szövetkezetnek összes hitelezőit, hogy jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított hat hónap alatt alulírott felszámolók valamelyikénél annál is inkább jelentse be követeléseiket, mert ellenkezőleg a végelszámolásnál azok nem fognak figyelembe vétetni.

Kelt Magyarpécskán, 1918. évi július hó 28 án.

Borsos Gyula, Reiner Adolf,
Dr. Ghebeles Lázár,

felszámolók. 5582

ECETSAV

vegytisztá, 50 fokos, étkezésre alkalmas, kicsinyben és nagyban, tiszta szeszből orjéddéssel készült elsőrendű

ecetszesz

4 és 8 hidrátos minden mennyiségben kapható 3043

Fried Mór

tüszertüszletében **Arad, Szabadság-tér 5. sz.**

Vidéki megrendelések önköltségen felszámított ballonban vagy kis hordóban 15 klg.-tól előleg és utánvétellel. — Telefon 1006.

A világítási rendezet

határozottan a fényhatás csökkentése nélkül csak

TUNGSRAM-

60 wattos lámpákba lehet beáranl. 7167

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsramlámpákat.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi jun. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40

Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délelben 12.00

Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.06

Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.33

Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40

Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53

Személyvonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00

Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00

Személyvonat este 7.33

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt 8.26

Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt 9.10

Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. 8.15

Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. 9.08

Este 6.53

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32

Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32

Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházasra indul:

Reggel 8.37

Este 6.20

Kétegyházáról Mézőhegyesre indul:

Reggel 6.10

Délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Délelőtt 9.25

Este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Reggel 6.00

Délután 4.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.00

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyes vonat délután 2.39

Jegyzői irnok

teljesen szakképzett gyorsmunkás, megbízható, nőtlen **azonnali belépésre kerestetik.** Személyes jelentkezés előnyben. Teljes ellátás és havi 150 korona fizetés mellett ágynemű mosás kivételével. Parázs, vasútállomás Borossebes Ifj. **Wéber János** kő-jegyző. 5590

ROSE YORE Poloskák

Nélkülözhetetlen és kiváló szer **sápadt hölgyeknek** hogy arczuk és ajkuk áde, **piros színét** visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Poloskák irtására

egyedüli biztos szer a

Phenolav

1 üveg ára 3 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával Nem habzik! A szájüreget deszinficiálja, utó-ize igen kellemes. **Ará 1 korona.**

Legjobb tápszer

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, sórkölve 1/2 kg-os csomag 6 korona.

Hajós Árpád Gyógyszertárában

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Sápkóros leányok, vérszegén asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosiilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. **Ará 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.**

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit!! Szagtalanit!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.

Peppo hintőpor „ „ „ ... 1.50 korona.

Hajós Árpád Gyógyszertárában

d, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

**Aranyrak beváltom grammját 19.— K-ig
14 karátos arany grammját 11.— K-ig**

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb áron vesz

**Központi arany beváltó
Ékeszerész**

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

**Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.**

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetési ára 30 fillér.
Vastagabb betűkkel 60 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután fél 6 óráig veszek fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

ELŐKÉLŐ UR keresi korrekt fiatal asszonynak, vagy lánynak érdeknélküli barátságát. Szíves leveleket „Alálandó barátság” címen a kiadóhivatalba kérek. Minden levélre válasz megy. 6500

35 ÉVES állami tisztviselő urinő anyagi támogatás nélküli díscrét ismeretségét ezuton keresi. Levelek „Tisztviselő” jellegre e lap kiadóhivatalába kéretnek. 5585

Alkalmazást keres.

FÜSZERKERESKEDŐ segéd állást keres. Cím a kiadóban. 5588

JOBB NÉMET LEANY, ki évek óta egy wieni üzletben van alkalmazva, Aradon állást keres. Közlebbit szíveségből Lengyel butorgyár. 5599

Alkalmazást nyer.

DEUTSCHES FRAULEIN wird gesucht, zu einem 8-jährigen Mädchen. Seiler, Hindenburg-ut 7. 5587

TISZTESSÉGES szobaleány felvétetik Szabadság-tér 16., II. e. 5583

KISZOLGALÓ LEANY, ki fűszerszakmában jártas, vidékre kerestetik. Román nyelv szükséges. Jelentkezni lehet Boeckai-tér 5., Kleinnál. 2599

FANTARKEZÉLESRE keresünk rendes írású, megbízható egyént. Lehet rokkant katonai is, ki kisebb-nagyobb csomagokat emelni tud. Cím a kiadóban. 5500

TÜCHTIGES DEUTSCHES KINDER-FRAULEIN wird zu 10-jährigem Knaben und 8-jährigem Mädchen für sofort gesucht. Näh- und Handarbeitenkenntnisse erforderlich. Zuschriften mit Zeugnissabschriften an Vajda Zsigmondné, Magyar Bányhegyes. 5507

MANIKÜRÖZŐ KISASSZONY, aki teljesen perfekt, alkalmazást nyer. Cím a kiadóban. 2599

Vétel és eladás.

50 L. használt boroshordó eladó, 100—600 literig, Majer Demeter cégnél Arad, Tokóly-tér 8. 5574

VOROSHAGYMAT, fohagymát, sargarépat, petrezselymet, főzőtököt, zöldpaprikát, sb. maximális áron szállítunk. Aruforgalmi Részvénytársaság. 351

TIZEDES MERLEG megvételre kerestetik. 100—150 kg.-ig. Koch Dániel, Deák Ferenc-ut. 5593

ROCOGÓ szalongarnitúra jutányosan eladó. Cím: Herling, Kasza-utca 33. 5595

ELADÓ több transport és fél hordó Samu Jakabnál, Boros Beni-tér 15. Telefon 52. 5242

DROTKERITÉS 8 folyóméter, 1 és fél méter magas, 5 tölgyfa oszlopon. eladó. Wesselényi-ut. 9. 5571

Ingatlan.

PURGLY LAJOSNE-UTCA 135. számú ház, kerttel, eladó. 5598

SURGÓSEN ELADÓ családi ház (7 szoba), tölgyfa hálószoba, szalongarnitúra, stb. házi berendezések. Damjanich-utca 10. 5586

MODERN MAGANHAZ, nagy kerttel, átvehető lakással, azonnal eladó. Bővebbet József főherceg-ut 1., vendéglő. 5597

ALLOMAS KÖZELEBEN egy bérház eladó. Bővebbet Lovász-utca 4a. 5596

ARAD-GÁJ, Temető-utca 23. sz. magánház nagy kerttel azonnal eladó. 5482

BÉRHAZAK a város szívében, egyike azonnal lakható, öt szobás lakással eladó. Cím a kiadóban. 5575

KÜLVÁROSBAN kisebb ház, eladó. Cím a kiadóban. 5578

Üzletek.

38 ÉVE fennálló jóforgamu üzlet, melyben korlátlan italmérés, trafik, bélyegengedély van, házzal, melléképületekkel, nagy kerttel, örök áron eladó. Ertekezhetni a tulajdonossal: Harsányi Mór, Békirálymező (béli járás.) 5589

CSEMEGE ÉS BODEGA ÜZLETÉ- MET óvadékképes üzletvezetőnek átadnám elszámolásra, ki hasonló üzleti jártassággal bír, előnyben részesül. Fix fizetés és forgalomból százalék megállapodás szerint. Magyar-román nyelvismeret megkövántatik. Cím Návradí Hugó, Brád (Hunyadm.) 5563

Ellátás.

TELJES ELLÁTÁSRA veszek uriházból középiskolai tanulókat, zongorahasználattal. Cím a kiadóban. 5591

URI CSALÁDBÓL való iskolás fiu teljes ellátásra felvétetik. Weitzer János-utca 12. 5512

8 ÉVES FIAMAT teljes ellátásra adnám intelligens izraelita családhoz. Bővebbet Wesselényi-utca 9. 5572

Oktatás.

IZR. TANITÓNÖT KÉRESEK 8 és 9 éves gyermekeim mellé, lehetőleg zongorasmerettel. Ajánlatokat Luftschtz Sándor, Csigerészölös (Aradnegye.) 5592

4518—1918. bjh. szám.

HIRDETMÉNY.

Az aratási idő beállításával közbiztonsági és közrendi tekintetből közölném, hogy szarvát vagy ga-

bonaneműeket éjjel a földkről csapó közele tanyákra szabad hordani.

Dinnye vagy kukorica földek örzése céljából készült kunyhók közelében lábas jószágot vagy majorságot tartani nem szabad.

Erdő vagy learatott gabona közelében tűzet rakni tilos.

A szérüs helyeken összehordott gabonaneműek akként helyezendők el, hogy az osztág végek között legalább 6 méter üres hely legyen.

A cséplőgép tulajdonosa a gép működése színhelyén üzbiztonság okáért egy fecskendőt készletben tartani köteles.

Gőzró által (lokomobil) vagy annak megfelelő villamos erő által hajtott cséplőgépek üzeménél egy kifogástalanul zárt horgonyhádobból vagy keményfából készült szekrényben a szükséges gyógyászati anyagok tartásának készletben.

Más mozgató (motorikus) erővel vagy járgánnyal hajtott cséplőgépeknél hasonlóan jól zárható hádob, vagy fatartányban az előirt anyagok tartandók készletben.

Amennyiben az I-II pont alatt említett cséplőgépeknél kifogástalan állapotban levő mentőszekrény vagy kőt-szerdoboz már volna készletben, a géptulajdonos új készlet beszerzésére nem köteles.

Szükség, hogy a cséplőgépeknél alkalmazottak közül legalább is 2 illetéleg egy egyén, még pedig első sorban a gépész az első segéty nyújtásában kellő jártassággal bírjon (1876. évi XIV tc. 40. és 42. §-a.)

A cséplésnél valamint az osztágok között dohányozni tilos.

A géptulajdonos a cséplőgépnél alkalmazott etetőket, fűtőt a gépen álló kévevágakat, ugy szintén szecskavágó gépnél alkalmazott etetőt köteles az országos gazdasági munkás esélysegélyező pénztárnál baleset esetére biztosítani, kivéve, ha meggyőződött arról, hogy az illető pénztárnál baleset esetére külön is biztosítva van már.

Ha a géptulajdonos ezen kötelezettségének nem tesz eleget, a mulasztásból erdő teljes kárért az etetőnek, fűtőnek, kévadogatónak, illetéleg jogtö-

dainak, akkor is felelős, ha a munkaközben bekövetkezett baleset körülményben semmiféle gondatlanság nem terhel.

A cséplőgépeket csak képesített gépészek, fűtők kezelhetik, kiknek tiltva van szolgálatuk közben szesz italok élvezése, továbbá a gépfelügyelő személyes felelősséggel tartozik, hogy a gép körül itas emberek alkalmazását ne nyervejék.

Fahidon 4000 kg. elegysúlyt meghaladó mozdonyok csak akkor szállíthatók, ha erről 48 órával előbb a városi mérnöki hivatalnak jelentés létezik.

Erzsébet, Sága és Gáj külvárosokban, vagy Póttura városrészen a takarmány boglyákban, vagy kazalban csak akkor tartható, ha a boglya, vagy kazal és az ezt környező épületek közti legkevesebb husz méter üres tér marad, több boglya vagy kazal pedig csak akkor helyezhető el, ha azok között 20 méter üres tér marad.

Arad, 1918 június hó 17-én.

Grega, főkapitány.

Gépiőnő,

ki a gyorsírásban perfect, azonnal, esetleg szeptember 1. belépésre felvétetik.

Ajánlatok az Aradi Közgazdasági Bankhoz nyújtandók be. 5584

Villany-vasaló

elsőrendű minőség, kapható amíg a készlet tart 5132

Pálincás L. és Társa

villanyműszerész

Arad, Deák Ferenc-utca 7. sz.

Hamvas tiszta arcbőrt

csak

'Anny'

erémmel lehet elérni. Zsíros éjjeli, száraz nappali használatra.

Egy tógoly 4.—, 6— és 8.— K.

Baromfi betegségek ellen

biztos hatású szer a

'Tikin'

Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Rüh és viszketőség

ellen egyedül csak

Albin

fehér kenőcs használ.

2.—, 4.— és 7.— korona.

Lábizzadás

ellen csak

Lábin

folyadék és hintőport használ.

Ara 3.— és 5.— korona.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

18

WAJDITS GYÖRGY

Jézus Szíve gyógyszerárán Arad, József főherceg-ut 11. szám. Károlyi utcán megállónál. — Közkórház, Ötvenes uradalom, M. A. V. és A. Cs. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.